

Esaías

Etinclinavit salomō genua sua in cō-
spectu totiꝝ ecclie isrl. et aperuit manꝝ
suas ad celum ⁊ dixit. Domine deus
isrl nō est similꝝ deus in celo sursum: neqꝫ i ter-
ra deorsum: q̄ custodis testamentū tuū et mi-
sericordiā pueris tuis euntibus in conspectu
tuo in toto corde fuās puero tuo dauid que
locutus es illi: ⁊ locutus es in ore tuo: ⁊ i ma-
nu tua implesti q̄si dies iste. Et nunc domine
deus isrl custodi puero tuo dauid patri meo
q̄ locutus es illi dicēs. Nō deerit tibi vir a fa-
cie mea sedēs in throno isrl. verūtamen si cu-
stodierint filij tui legē meā: ⁊ in p̄ceptis meis
ambulēt. sicut ambulauerūt in p̄spectu meo
fideles. Et nūc dñe deus isrl. creditū est ver-
bum qd̄ locutus es puero tuo dauid: q̄niam
si vere habitauit deus cū homibus in terra.
Si celū ⁊ celi celozū nō sufficiāt tibi: quanto
magis domꝝ hec quā edificauī. Sed respici-
as ad orationē serui tui: ⁊ deprecationē eiꝝ: vt
exaudias dñe placationē oratiōis quā puer-
tuꝝ orat corā te hodie: vt sint oculi tui sup do-
mū hāc die ac nocte. i locū quē dixisti iuoca-
renomen tuū: ⁊ exaudias orationē quā puer-
tuus orat in hoc loco: ⁊ exaudias p̄cationē
pueri tui et ppli tui israel. si orauerint in loco
isto: ⁊ exaudias in loco habitatiōis de celo:
⁊ exaudias et ppitiꝝ sis. si peccauerit vir i te.

*Explicit Oratio Salomonis. Incipit
plogus in Esaiaꝝ prophetam.*

Nemo cū pphetas x̄sibus vide-
rit esse descriptos: metro eos es-
timet apud hebreos ligari: et
aliqd̄ sile habere de psalmis v̄l
opibus Salomonis. Sꝫ qd̄ in
Demosthene ⁊ Tullio solet fieri: vt per cola-
scribant ⁊ comata: q̄ vtiqꝫ p̄sa ⁊ nō x̄sibus cō-
scriperūt. Nos q̄ vtilitati legentiū puiden-
tes. interpretatōz nouā nouo scribendi genere
distingimus. Ac p̄muz de Esaia sciēdum. q̄
in sermone suo disertus sit. quippe vt vir no-
bilis et vrbane elegātie: nec habēs q̄c̄qꝫ i elo-
quio rusticitatis admixtuz. Vñ accidit: vt p̄
ceteris florē sermonis eius: trāslatio nō potu-
erit conseruare. Deinde etiā hoc adhiētūduz:
q̄ nō tam p̄pheta dicēdus sit. q̄ euāgelista
Ita em̄ vniuersa x̄pi ecclesieqꝫ mysteria ad li-
quidum p̄secutus est. vt non putes eū de fu-
turo vaticinari. s̄ de p̄teritis historiā texere.
Vñ conitio noluisse tūc t̄pis septuagita in-
p̄tes fidei sine sacramēta p̄spicue ethniciis p̄-
dere: ne sanctum canibus ⁊ margaritas por-
cis darent. que cū hanc editionē legeritis ab
illis animaduertētis abscondita. Nec ignoro

quanti laboris sit pphetas intelligere: nec fa-
cile quēpiam posse iudicare de interptatio-
ne: nisi itellexerit ante que legerit. Nos quo-
qꝫ patere moribus plurimozū qui stimulatē
inuidia: quod conse qui nō valēt. despiciunt
Sciens ergo et prudēs in flammā mitto ma-
nū: ⁊ nihilominꝝ a fastidiosis lectoribus p̄-
cor: vt quomō greci post septuaginta trāslato-
res aquilam ⁊ symmachū. ⁊ theodotionē le-
gunt: vel ob studiū doctrine sue. v̄l vt septu-
aginta magis ex collatōe eozū intelligāt: sic
⁊ isti saltez vnū post priores habere dignent̄
interpretem. Regant prius. et postea despici-
ant ne videant nō ex iudicio sed ex odij p̄sū-
ptione ignorata damnare. P̄pheta autē
esaias in hierusalē et iu iudea: necduz decem
tribubus in captiuitatē ductis: ac de vtroqꝫ
regno nūc cōmixtum: nunc sepatim textit ora-
culū. Et cum interdū ad p̄sentē respiciat hi-
storiam. ⁊ post babilonie captiuitatem redi-
tum populi significet in iudeā: tñ omis eius
cura de vocatione gētū ⁊ de aduētū x̄pi est.
Quē q̄sto plus amatis opaula ⁊ eustochiū
tantomagis ab eo petite: vt p̄ obtrectatione
p̄senti q̄ me idēfinent̄ emuli laniāt: ipse mihi
mercedem restituat in futuro. qui scit me ob
hoc in peregrine lingue eruditione sudasse:
ne iudei de falsitate scripturaruz ecclesijs eiꝝ
diutius insultarent.

Explicit prologus. Incipit argumentuz.

Esaias in hierusalem nobili
genere ortus est: ibiqꝫ p̄phe-
tauit. Sub Manasse rege
sectus in duas partes occu-
buit. Sepultusqꝫ est s̄b quer-
cu' rogel iux̄ trāsitū aqꝫ. q̄s
olim Ezechias rex iacto obstruxerat puluē.

*Explicit argumentum.
Incipit Esaiaꝝ propheta. Caplm I*

Uisio Esaie
filij Amos: quam vidit
sup iudam et hierlm. in
diebus ozie ioathā. ach-
qꝫ et ezechie regū iuda.
Audite celi et auribꝝ p̄ci-
pe terra. qm̄ dñs locutꝝ
est. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi autē spreue-
rūt me. Cognouit bos possessore suū: ⁊ asinꝝ
p̄sepe dñi sui. Isrl autē me nō coguit: ⁊ popu-
lus meus nō intellexit. De genti peccatrici:
populo graui iniquitate. semini nequā: filijs
sceleratis. Dereliquerunt dñm. blasphemā-

runt sanctū israhel : abalienati sunt retrosum
Sup quo pcutiam vos vltro addentes pua
ricationē. Omne caput languidū 7 omne cor
merens. A planta pedis vsq; ad vrticem : nō
est in eo sanitas. **C**ulnus 7 liuor 7 plaga tu
mens : nō est circūligata nec curata medica
mine neq; fota oleo. **T**erra vestra deserta: ci
uitates vestre succense igni. **R**egionē vestrā
coram vobis alieni deuorāt: 7 desolabit sic i
vastitate hostili. **E**t derelinquet filia sion vt
vmbra culū in vinea: 7 sicut tuguriū in cucu
merario. sicut ciuitas q̄ vastat. **N**isi dñs ex
ercituū reliquisset nobis semē quasi sodoma
fuissem⁹ 7 q̄si gomorra siles essemus. **A**udite
verbum dñi pncipes sodomorū : p̄cipite au
ribus legē dei vestri p̄ls gomorre. **Q**uo m̄
hi multitudinē victimarū vestrarū dicit dñs
Plenus sum. **H**olocauista arietū 7 adipem
pinguium 7 sanguinē vitulorum 7 agnorum
7 hircorū nolui. **Q**uā veneritis ante p̄spectus
meū : quis q̄siuit hec de manibus vestris vt
ambuletis in atrijs meis. **N**e offeratis vl
tra sacrificiū frustra. **I**ncensum abominatio ē
mibi. **N**eomeniā 7 sabbatū 7 festiuitates ali
as nō ferā. **I**niqui sunt cetus vestri. **C**alen
das v̄ras 7 solēnitates v̄ras odiuit aia mea
Facta sunt mibi molesta. **L**aborauī sustinē
Et cū extenderitis manus vestras. auertam
oculos meos a vob. 7 cuz multiplicaueritis
oratoz. nō exaudia. **Q**uā em̄ v̄re sanguine
plene sunt. **A**uamini. mundi estote. auferte
malū cogitationū vestrarū ab oculis meis.
Quiescite agere puerse : 7 iscite benefacere.
Querite iudiciū: subuenite oppresso. iudicate
pupillo. defendite viduā. 7 venite 7 arguite
me dicit dñs. **S**i fuerit peccata vestra vt coc
cinū. quasi nix dealbabūf. 7 si fuerint rubra
quasi xomiculus: velut lana alba erūt. **S**i vo
lueritis 7 audieritis me: bona terre comede
detis. **S**i nolueritis: 7 me ad iracundiā p̄
uocaueritis gladius deuorabit vos : q̄a os
dñi locutū est. **Q**uō facta ē meretrix ciuitas
fidelis: plena iudicij? **I**usticia habitauit in
ea. nunc autē homicide. **A**rgentū tuū versum
est in scoriā vinū tuū mixtū est aqua. **P**inci
pes tui infideles socij furū. **D**ēs diligūt mu
nera: sequunt̄ retributōnes. **P**upillo nō iu
dicant : 7 causa vidue nō ingreditur ad illos
Propter h̄ ait dñs deus exercituū fori isrl.
Hec ego cōsolabor sup hostibus meis: 7 vi
dicabor de inimicis meis. **E**t cōuertā manū
meā ad te: 7 excoquā ad purū scoriā tuam: et
auferā omne stannū tuum: 7 restituā iudices
tuos vt fuerunt p̄us: 7 cōsiliarios tuos sicut
antiq̄tus. **P**ost hec vocaberis ciuitas iusti:
v̄bz̄s fidelis. **S**ion i iudicio redimet: 7 redu

cent eā in iusticia. **E**t cōteret scelestos 7 pec
catores siml: 7 q̄ dereliquerūt dñz: cōsumēt
Cōfundent em̄ ab idolis q̄bus sacrificauerūt
Et erubescētēs su p̄ hortis q̄s elegeratis: cū
fueritis velut quercus defluentib⁹ folijs: et
velut hortus absq; aq̄. **E**t erit fortitudo v̄ra
vt fauilla stupe. 7 op⁹ v̄m q̄si scintilla 7 suc
cendet v̄trūq; siml: 7 nō erit q̄ extinguat. **I**
Verbū qd̄ vidit esaias fili⁹ amos sup
iudeā 7 hierlm. **E**t erit in nouissimis
diebus p̄paratus mōs dom⁹ dñi in
v̄rtice montiū: 7 eleuabit sup colles. **E**t fluēt
ad eum oēs gētes 7 ibūt populi multi 7 dicēt
Venite: ascēdam⁹ ad montē dñi. 7 ad domū
dei iacob: 7 docebit nos suas vias 7 ambu
labimus in semitis eius: qz de sion eribit lex:
7 v̄bum domini de hierlm. **E**t iudicabit gē
tes 7 arguet p̄los mltos. **E**t stabūt gladios
suos in vomeres. 7 lanceas suas in falces.
Non leuabit gens contra gentem gladium:
nec exercebunt vltra ad p̄liuz. **D**om⁹ iacob
venite 7 ambulem⁹ in lumie dei nostri. **P**ro
fecisti em̄ populū tuū iacob: qz repleti sūt vt
olim: 7 augures habuerunt vt philistim: 7
pueris alienis adheferūt. **R**epleta est terra
auro 7 argento: 7 nō est finis thesaurorū eius
Et repleta est terra eius equis 7 innumerabi
les q̄drige eius. **E**t repleta est terra eius ido
lis. **O**pus manū suarū adorauerūt: qd̄ fece
runt digiti eoz. **E**t incuruauit se hō: 7 humi
liatus est vir. **N**e ergo dimittas eis. **I**ngre
dere in petram 7 abscondere in fossa humo a
facie timoris dñi: 7 a gloria maiestatis eius.
Oculi sublimis homis humiliati sunt: 7 in
curuabit altitudo virozū. **E**xaltabit autem
dñs solus in die illa: qz dies dñi exercituum
sup omnē supbum 7 excelsum. 7 sup omnes
arrogatē: 7 humiliabit: 7 sup oēs cedros li
bani sublimis 7 erectas: 7 sup oēs querc⁹ ba
san: 7 sup omēs mōtes excelsos 7 sup omnes
colles eleuatos: 7 sup omnē turrē excelsam 7
sup omnē murū munitū: 7 sup omēs naues
tharlis: 7 sup omne qd̄ visu pulchrū est. **E**t
incuruabit oīs sublimitas hoiz 7 humiliabit
altitudo virozū. **E**t eleuabit dñs solus i die
illa. 7 idola penitus cōterent. **E**t introibunt
in speluncas petraruz 7 in voragine terre a
facie formidinis dñi: 7 a gloria maiestati ei⁹:
cū surrexerit pcutere terram. **I**n illa die pro
uiciet hō idola argēti sui 7 simulacra auri sui
q̄ fecerat sibi: vt adoraret talpas 7 vesptilio
nes. **E**t ingrediet̄ scissuras petrarum: 7 in ca
uernas saxoz a facie formidinis dñi: 7 a gloria
maiestatis eius: cū surrexerit pcutere terraz
Quiescite ḡ ab hoie cuius spūs in narib⁹ ei⁹
est. qz excelsus reputat⁹ est ipse. **III**

Esaías

Ecce enim dominator dominus exercituum auferet ab hierl'm et ab iuda validum et fortē: omne robur panis et omne robur aq̄: et fortē et virū bellatorē: et iudicē et p̄phetā: et artoſū: et senē p̄ncipem sup̄ quinquaginta: et honorabilē vultu: et p̄siliariū. et sapiētē de architectis: et prudētē eloquiū mystici. Et dabo pueros p̄ncipes eorū: et effeminati dñā bunt eis. Et corruet plūs. vir ad virum. et vnusq̄sq̄ ad primū suū. Tumultuabit p̄ter cōtra senē. et ignobil' p̄tra nobilē. Apprehēdet enim vir fratrem suū domesticū patris sui et dicet. Vestimentū tibi est: p̄nceps esto nostrer: ruina autē hec sub manu tua. Respondebitq̄ in die illa dicens. Nō sum medicus: et in domo mea nō est panis neq̄ vestimentū. Nolite p̄stituerē me p̄ncipē plī. Ruit enim hierl'm et iudas concidit: q̄ lingua eorū: et adinuentiones eorū cōtra dñm: vt puocarent oculos maiestatis eius. Agnitio vultus eorū respōdebit eis. et peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerūt: nec absconderūt. Ne aīc eorū. qm̄ red dita sunt eis mala. Dicit iusto qm̄ bene qm̄ fructū adinventionū suarū comedit. Ne impio in malū. Retributio enim manū ei' fiet ei. Populū meū exatores sui spoliauerunt: et mulieres dñate sūt eis. Popule meus qui te beatū dicūt. ip̄si te decipiūt: et viam gressuū tuo: ū dissipant. Stat ad iudiciū dñs et stat ad iudicādos p̄p̄os. Dñs ad iudiciū veniet cū senibus populi sui et p̄ncipibus ei'. eos enim depasti estis vineā meā: et rapina pauperis in domo v̄ra. Quare atteritis plm̄ meuz et facies pauperū cōmolitis dicit dñs exercitū. Et dixit dñs de'. Pro eo q̄ eleuate sunt filie sion: et ambulauerūt extento collo: et nubibus oculoꝝ ibāt: et plaudebāt: et ambulabāt: et pedibus suis cōposito q̄du incedebāt: decaluabit dñs p̄tice filiarū sion. et dñs crinem earū nudabit. In die illa auferet dñs ornamentū calciamentorū et lunulas et torques et monilia et armillas et mitras et discriminalia et perichelides et murenulas et olfactoriola et iures et ānulos. et gēmas in frōte p̄dētes et inuatozia et palliola et lintheamina et acus et specula et syndones et vittas et theristra. Et erit p̄suauis odorē fetoz. et pro zona funicul' et p̄ crispātū crine caluiciū: et pro fascia pectorali cilicium. Pulcherrimi q̄ viri tui gladio cadent. et fortes tui in p̄lio. Et merebūt atq̄ lugebūt porte ei'. et desolata in terra sedebit.

Apprehēdet septem mulieres virum vnum in die illa dicentes. Panē nostrū comedemus. et vestimentis nostris operiemur. tansūmō inuocetur nomē tuum sup̄ nos. aufer obprobriuz

nostrū. In die illa erit germen dñi in magnificentia. et gloria fructus terre sublimis. et exultatio in his q̄ saluati fuerit d' isrl'. Et erit ois q̄ relictus fuerit in sion. et residuus in hierl'm s'ncr' vocabit' ois qui scriptus est in vita in hierl'm. Si abluerit dñs sordē filiarum sion. et sanguinem hierl'm lauerit de medio ei'. in spū iudicij et spū ardoris. Et creabit dñs sup̄ omnē locum montis sion. et vbi inuocat' est. nubē p̄ diē et fumū et splēdore ignis flammantis in nocte. Sup̄ omnē enim gl'iam protectio. et tabernaculū erit in ymbaculo diei ab estu et in securitatem et absconsonem a turbine et a pluuia.

Quoniam dilecto meo canticū patruelis mei. vinee sue. Vinea facta est dilecto meo. in cornu filio olei. Et sepiuit eam. et lapides elegit ex ea. et plātauit vineam electā. Et edificauit turrim in medio ei' et torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret vuas. et fecit labruscas. Nūc ergo habitatores hierl'm et viri iuda. indicate inter me et vineā meā. Quid est quod debui vltra facere vinee mee et nō feci ei'. An q̄ expectauit vt faceret vuas et fecit labruscas. Et nūc ostēdam vobis qd̄ ego faciam vinee mee. Auferram sepe ei' et erit in direptionē. Viruam maceriā eius et erit in cōculcationē. et ponaz eā desertā. Nō putabit et nō fodef. et ascēdēt sup̄ eā vepres et spine et nubibus mādabo ne pluāt sup̄ eam imbrem. Vinea autē dñi exercitūū domus israel est. et vir iuda germen ei' delectabile. Et expectauit vt faceret iudiciuz ecce iniquitas: et iusticiā. et ecce clamor. Ne qui coniungitis domum ad domum. et agrū agro copulatis vsq̄ ad terminum loci. Nunquid habitabitis vos soli in medio terre. In auribus meis sunt hec dicit dominus exercituum. Nisi domus multe deserte fuerint grādes et pulchre. et absq̄ habitatore. Becey enim iugera vinearum faciunt lagunculam vnam et triginta modij sementis faciunt modios tres. Ne qui consurgitis mane ad ebrietatez sectandam et potandum vsq̄ ad vesperam vt vino estuetis. Cithara et lyra et tympanum et tibia et vinum in conuiujs vestris et opus domini non respicitis. nec opera manuum eius consideratis. Propterea captiuus ductus est populus meus q̄ non habuit scientiam. et nobiles eius interierūt fame. et multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatauit i fernus aiām suam. et aperuit os suum absq̄ villo termino. Et descēdēt fortes ei'. et plūs eius et sublimes gl'iosiq̄ eius ad eum. Et incuruabit homo et humiliabitur vir et oculi sublimiū deprimēt. Et exaltabit domin'

exercituum in iudicio. et deus sanctus sanctificabit in iusticia. Et pascent agni iuxta ordinem suum. et deserta in vbertatem ysa aduene comedent. **Ue** qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis. et quasi vinculum plaustrum peccatum. Qui dicitis. festinet. et cito veniat opus eius. vt videamus et appropiet et veniat consilium sancti israel. et sciamus illud. **Ue** qui dicitis malum bonum: et bonum malum. ponentes tenebras lucem et lucem tenebras. ponentes amarum in dulce et dulce in amarum. **Ue** qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes. **Ue** qui potentes estis ad bibendum vinum: et viri fortes ad miscendam ebrietatem. **Qui** iustificatis impius per munera. et iusticia iusti aufertis ab eo. **Propter** hoc sicut deuorat stipulam lingua ignis: et calor flamme exurit: sic radix eorum quasi fauilla erit: et germen eorum vt puluis ascendet. **Abiecerunt** enim legem domini exercituum: et eloquium sancti israel blasphemauerunt. **Ideo** iratus est furor domini in populum suum: et extendit manum suam super eum: et percussit eum. **Et** conturbati sunt motes: et facta sunt morticina eorum quasi stercus in medio platearum. **In** his omnibus non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta. **Et** eleuabit signum in nationibus percul: et sibilabit ad eum de finibus terre: et ecce festinus velociter veniet. **Non** est deficiens neque laborans in eo: non dormitabit neque dormiet. neque soluet cingulum renum eius: nec rumpeat corrigia calciamenti eius. **Sagitte** eius acute: et omnes arcus eius extenti. **Angule** equorum eius vt silex: et rote eius quasi impetus tempestatum. **Rugitus** eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. **Et** frendet et tenebit perdam et amplexabitur: et non erit qui eruat: et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. **Aspiciemus** in terram et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata est in caligine eius.

In anno quo mortuus est rex ozias vidi dominum sedentem super solium excelsum et eleuatum: et plena erat domus a maiestate eius: et ea que sub ipso erant replebant templum. **Seraphim** stabant super illud: sex ale vni: et sex ale alteri. **Duabus** velabant faciem eius: et duabus velabant pedes eius: et duabus volabant. **Et** clamabant alter ad alterum: et dicebant. **Sanctus** sanctus sanctus dominus deus exercituum: plena est omnis terra gloria eius. **Et** comota sunt supliminaria cardinum a voce clamantis: et domus repleta est fumo. **Et** dixi. **Memi**hi quare tacui: quare vir pollutus labijs ego sum. et in medio populi polluta labia habentis ego habito. et regem dominum exercituum vidi

oculis meis. **Et** volauit ad me vnus de seraphim et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari: et tetigit os meum et dixit. **Ecce** tetigit hoc labia tua et auferes iniquitatem tuam: et peccatum tuum mundabit. **Et** audiui vocem domini dicens. **Quem** mittam et quis ibit nobis? **Et** dixi. **Ecce** ego mitte me: **Et** dixit. **Vade** et dices populo huic. **Audite** audientes et nolite intelligere: et videte visionem et nolite cognoscere. **Exceca** cor populi huius et aures eius aggraua et oculos eius claude: ne forte videat oculis suis et auribus suis audiat. et corde suo intelligat et conuertatur: et sanem eum. **Et** dixi. **Ubi** quo domine? **Et** dixit. **Donec** desolentur ciuitates absque habitatore. et domus sine homine. **Et** terra relinquatur deserta: et longe faciet dominus homines. **Et** multiplicabit que derelicta fuerat in medio terre adhuc in ea decimatio. **Et** conuertetur et erit in ostensionem sicut theros binthus: et sicut quercus que expandit ramos suos. **Semine** sanctum erit id quod steterit in ea.

Factum est in diebus achaz **VII** filij ioathan filij ozie regis iuda ascendit rasin rex syrie. et face filius romelie rex israhel in hierusalem ad plianum contra eam: et non potuerunt debellare eam. **Et** nunciauerunt domui dauid dicentes. **Requieuit** syria super effraim et commotum est cor eius et cor populi eius sicut mouentur ligna siluarum a facie venti. **Et** dixit dominus ad esaiam. **Egredere** in occursum achaz tu et qui derelictus est iasub filius tuus. ad extremum a queductu piscine superioris in via agri fullonis: et dices ad eum. **Vide** vt fileas. **Noli** timere: et cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium istorum in ira furoris rasin regis syrie et filij romelie: eo quod consiliu inierit contra te syria in malum: et effraim et filius romelie dicentes. **Ascendamus** ad iudam: et suscitemus eum: et auellamus eum ad nos: et ponamus regem in medio eius filium taebel. **Hec** dicit dominus deus. **Non** stabit et non erit istud: sed caput syrie damascus: et caput damasci rasin. **Et** adhuc sexaginta et quinque anni: et desinet effraim esse populus: et caput effraim samaria: et caput samarie filius romelie. **Si** non credideritis: non permanebitis. **Et** adiecit dominus loqui ad achaz dicens. **Pete** tibi signum a domino deo tuo in profundum inferni siue in excelsum supra. **Et** dixit achaz. **Non** petam: et non temptabo dominum. **Et** dixit. **Audite** ergo domus dauid. **Nunquid** parum vobis est molestos esse hominibus quia molesti estis et deo meo: propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. **Ecce** virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. **Bu** tyrum et mel comedet: vt sciat reprobare malum

Esaias

lum et eligere bonum. Quia antequam sciat puer reprobare malum et eligere bonum: derelinquet terra quam tu detestaris a facie duorum regum suorum. Adducet dominus super te et super populum tuum et super domum patris tui. dies qui non venerunt a diebus separationis effraim a iuda cum rege assyriorum. Et erit in die illa sibilabit dominus musce que est in extremo fluminum egypti. et api que est in terra assur: et venient et requiescent omnes in torrentibus vallium. et in cavernis petrarum et in omnibus frutetis et in vniuersis foraminibus. In die illa. rader dominus in nauacula conducta in his qui trans flumen sunt in rege assyriorum caput: et pilos pedum: et barbam vniuersam. Et erit in die illa: nutriet homo vaccam bouum: et duas oues: et per vbertate lactis comedet butyrum. Butyrum enim et mel manducabit omnis homo qui relictus fuerit in medio terre. Et erit in die illa. omnis locus ubi fuerit mille vites. mille argenteis: et in spinas et in vepres erunt. Cum sagittis et arcu in gredietur illuc. Vepres enim et spine erunt in vniuersa terra. Et omnes montes qui in saculo sariuntur. non veniet illuc terror spinarum et veprium: et erit in pascuam bouis et in conculcationem pecoris.

VIII

Et dixit dominus ad me. Sume tibi librum grandem: et scribe in eo stilo hominis: velociter spolia detrahe cito predare. Et adhibui mihi testes fideles vtiq; sacerdotem et zachariam filium barachie. Et accessi ad prophetissam: et concepit et peperit filium. Et dixit dominus ad me. Voca nomen eius: accelera. spolia detrahe. festina predari: quia antequam sciat puer vocare patrem suum et matrem suam. auferet fortitudo damasci. et spolia samarie coram rege assyriorum. Et adiecit dominus loquens ad me adhuc discens. Pro eo quod abiicit populus iste aquas syloe que vadunt cum silentio et assumpsit magis rasin et filium romelie: propter hoc ecce dominus adducet super eos aquas fluminis fortes et multas: regem assyriorum et omnem gloriam eius. Et ascendet super omnes riuos eius et fluet super vniuersas ripas eius. et ibit per iudam inundans et transiens usque ad collum veniet. Et erit extensio alarum eius implens latitudinem terre tue o Emanuel. Congregamini populi et vincemini. et audite vniuersae pars terre. Confortamini et vincemini: accigite vos et vincemini: inite consilium et dissipabitis: loquimini verbis et non fiet. quia nobiscum deus. hec enim ait dominus ad me. Sicut in manu forti erudiuit me: ne trem in via populi huius dicentes. Non dicatis. iuratio. Omnia enim que loquitur populus iste. coniuratio est. Et timore eius ne timeatis: neque paueatis. Dominus exercituum ipsum sanctificate: ipse pauor

vester et ipse terror vester: et erit vobis in sanctificationem: in lapidem autem offensiois et petram scandali duabus domibus israel. et in laqueum et in ruinam habitantibus hierusalem. Et offendent ex eis plurimi: et cadent et conterentur et irretientur et capientur. Liga testimonium signa lege in discipulis meis: expectabo dominum qui abscondit faciem suam a domo iacob. et postolabor eum. Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi dominus in signum et in portentum israel a domino exercituum qui habitat in monte sion. Et cum dixerint ad vos. quare a phitonibus et a diuinis qui strident in incantationibus suis nunquam non populus a deo suo requirit visionem per viuis ac mortuis? Ad legem magis et ad testimonium. Quod si non dixerit iuxta verbum hoc non erit eis matutina lux. Et transibit per eam et corruet et esuriet: et cum esurierit irascetur: et maledicet regi suo et deo suo. Et suspiciet sursum. et ad terram intuebitur: et ecce tribulatio et tenebre et dissolutio et angustia et caligo presequens: et poterit auolare de angustia sua.

Primo tempe alleuiata est terra zabulon et terra neptalim et nouissimo aggrauata est via maris trans iordanem galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam: habitantibus in regione vmbre mortis. lux orta est eis. Multiplicasti germen non magnificasti letitiam. Letabuntur coram te sicut qui letantur in messe sicut exultant victores capta preda quando diuidunt spolia. Iugum enim oneris eius: et virgam humeri eius: et sceptrum exactorum eius superasti: sicut in die madian. Quia omnis violenta prelatio cum tumultu. et vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem et cibum ignis. paruulus enim natus est nobis. et filius datus est nobis et factus est principatus super humerum eius: et vocabitur nomen eius admirabilis. consiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium et pacis nam erit finis: super solium dauid et super regnum eius: ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iusticia a modo et usque in sempiternum. Velus domini exercituum faciet hoc. Verbum misit dominus in iacob: et cecidit in israel. Et sciet omnis populus effraim et habitantes samariam in superbia et magnitudine cordis. dicentes. Lateres ceciderunt: sed quadris lapidibus edificabimus: sycomoros succiderunt. sed cedros immutabimus. Et eleuabit dominus hostes rasin super eum. et inimicos eius in tumultum vertet. syria ab oriente. et philistinim ab occidente. et deuorabunt israel toto ore. In omnibus his non est auersus furor eius sed adhuc manus eius extenta. et populus non est reuersus

ad percipientem se. et dñm exercituum nō inq̄sere-
runt. Et disperdet dñs ab isrl̄ caput et caudā
incuruantem et deprauatē die vna. Longe-
uius et honorabilis ip̄e ē caput. et p̄pheta do-
cens mendaciū ip̄e est cauda. Et erūt q̄ bea-
tificant p̄lm̄ istum seducentes et q̄ beatificā-
tur p̄cipitāt. Propt̄ hoc sup̄ adolescētulis
ei⁹ nō letabit̄ dñs. et pupillorū eius et vidu-
arum nō miserebit̄. Quia om̄is hypocrita ē
et nequā. et vniuersū os locutū est stulticiam.
In omnibus his nō est auersus furo et eius. s;̄
adhuc manus eius extēta. Succensa est
em̄ quasi ignis impietas. veprem et spinam
vorabit. Et succendet in dēstinate saltus et cō-
uoluetur in sup̄bia fumi. In ira dñi exercitu-
um cōturbata est terra. et erit populus quasi
esca ignis. Vir fratri suo nō parcat. et decli-
nabit ad dexterā et esuriet et comedet ad sini-
stram et non saturabit̄. Unus q̄sq; carnē bra-
chij sui vorabit. manasses effraim. et effraim
manassen: et simul ip̄i p̄tra iudā. In omnib⁹
his nō ē auersus furo et ei⁹: sed adhuc manus
eius extēta. X

Uel qui condunt leges iniquas: et scri-
bentes iniusticiā scripserūt vt oppri-
merent in iudicio paupes: et vim fa-
cerent cause humiliū populi mei: vt essent vi-
duē preda eorū et pupillos diriperent. Quid
facietis in die visitationis et calamitatis de
longe venientis: Ad cuius cōfugiet̄ auxiliū
et vbi derelinquetis gl̄am v̄ram: ne incurre-
mini sub vinculo: et cum interfectis cadatis.
Sup̄ omnibus his nō est auersus furo et eius
sed adhuc manus eius extēta. De assur Vir
ga furois mei et baculus ip̄e ē. In manu ei⁹
indignatio mea. Ad gentē fallacē mittā eum
et contra p̄lm̄ furois mei mandabo illi: vt
auferat spolia et diripiat p̄dam: et ponat illū
in conculcatōem q̄si lutū platearū. Ip̄e autē
nō sic arbitrabit̄: et cor eius nō ita estimabit.
sed ad cōterendū erit cor ei⁹ et ad internitio-
nem gentiū nō paucarū. Dicit em̄. Nunquā
nō p̄ncipes mei siml̄ reges sunt: Nunquā nō
vt carchamis. sic calanno: et vt arphat. sic
math. Nunquā nō vt damascus. sic samaria:
Quō inuenit manus mea regna idoli: sic et si-
mulacra eorū de hierl̄m et de samaria. Nun-
quā nō sicut feci samarie et idolis ei⁹: sic faciā
hierl̄m et simulacris eius: Et erit cū implere
rit dñs cuncta opa sua in monte sion et i hie-
rusalez. visitabo sup̄ fructū magnifici cordis
regis assur. et sup̄ gl̄am altitudinis oculorū
eius. Dixit em̄. In fortitudine manus mee
feci et in sapiētia mea intellexi. Et abstuliter
minos p̄loz: et p̄ncipes eorū dep̄dat̄ sum:
et detraxi quasi potēs in sublimi residentes.

Et inuenit̄ q̄si nidum man⁹ mea fortitudines
p̄loz: et sicut colligunt̄ oua q̄ derelicta sunt
sic vniūsam terrā ego cōgregaui: et nō fait q̄
moueret pennā et aperiret os et gānirer. Nū-
quā qd̄ gloriabit̄ securis cōtra eum q̄ secat in ea:
aut exaltabit̄ serra cōtra eum a quo trahitur
Quō si eleuet̄ v̄ga contra eleuantē se: et exal-
tetur baculus q̄ vtiq; lignū est. Propter hoc
mittet̄ domiator dñs exercituum in pinguib⁹
eius tenuitatē: et subtus gl̄am eius succensa
ardebit̄ q̄si cōbustio ignis: et erit lumē israe-
el in igne: et sanct⁹ eius in flāma: et succedet̄ et
deuorabit̄ spina eius: et vepres in die vna et
gl̄ia saltus ei⁹ et carmeli ei⁹ ab anima vsq; ad
carnē cōsumet̄. Et erit terrore pfugus: et re-
liq̄e ligni salt⁹ eius p̄ paucitate numerabu-
tur. et puer scribet̄ eos. Et erit in die illa. non
adijciēt̄ residuū israel: et hi q̄ fugerit̄ d̄ domo
iacob innit̄ sup̄ eo qui pcutit̄ eos: sed innite-
tur sup̄ dñm sanctū isrl̄. In veritate relique
puerent̄: relique in quā iacob ad deū fortē.
Si em̄ fuerit p̄lus tuus isrl̄ q̄si arena maris
reliq̄e conuertent̄ ex eo. Cōsummatio abbre-
uiata inundabit̄ iusticiā. Cōsummationē em̄
et abbreviatōez dñs deus exercituum faciet in
medio om̄is terre. Propt̄ hoc hec dicit dñs
deus exercituum. Noli timere p̄ls meus habi-
tator sion ab assur. In v̄ga em̄ pcutiet te. et
baculus leuabit̄ sup̄ te in via egypti. Adhuc
em̄ paululum modicum q; et consummabit̄
indignatio mea et furo et meus sup̄ scelus eorū
Et suscitabit̄ sup̄ eū dñs exercituum flagellus
iuxta plagā madian in petra oreb. et virgam
suā sup̄ mare. et leuabit̄ eā in via egypti. Et
erit in die illa auferet̄ onus eius de humero
tuo et iugū eius de collo tuo. et cōputrescet
fugum a facie olei. Veniet in aioth. trāsbibit̄ i
magron. apud magmas commendabit̄ vasa
sua. Transferūt̄ cursim. gabaa sedes nostra.
Obstupuit rama. gabaa saulis fugit. Inimī
voce tua filia gallim. attende laisa paupcula
anathor. Adijuit medemena habitatores
gabin cōfortamini. Adhuc dies est vt in no-
be steē. Agitabit̄ manū suā sup̄ montem filie
sion et collem hierl̄m. Ecce dñator dñs exer-
cituū cōfringet lagunculā in terrore et excel-
si statura succident̄. et sublimes humiliabūt̄.
Et subuertent̄ p̄densa saltus eius ferro. et li-
banus cū excelsis cadet. XI

Egrediet̄ v̄ga d̄ radice iesse. et flos
de radice ei⁹ ascendet. et regefcet sup̄
eū spūs dñi. spūs sapie et intellectus
spūs p̄lij et fortitudinis. spūs scie et pietat̄.
et replebit̄ eū spūs timoris dñi. Nō fm̄ visio-
nem oculorū iudicabit̄. neq; fm̄ auditum au-
rium arguet. S;̄ iudicabit̄ i iusticia paupes

et arguet in equitate p̄m̄asuetis terre. Et p̄cutiet terrā v̄ga oris sui. et sp̄u labiorū suorū interficiet impiū. Et erit iusticia cinguluz lūborū eius. et fides cinctoriū renū eius. Habitabit lupus cū agno et pardus cū hedo accubabit. Vitulus et leo et ouis sicut morabūf. et puer puulus minabit eos. Vitulus et v̄sus pascent. simul reſc̄ſcent catuli eoruz. et leo q̄ si bos comedet palcas. Et delectabit̄ infans ab vberē sup foramina aspidis: et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit. manū suam mitet. Non nocebunt et non occident in vniuerſo mōte ſancto meo. q̄ repleta est terra ſciētia dñi sicut aque maris operient. In die illa radix iesse q̄ stat in signū populorū. ip̄m gentes deſc̄cabunt: et erit ſepulcrū eius gl̄ioſum. Et erit in die illa: adūciet dñs ſecūdo manū suā ad poſſidendū reſidūf opuli ſui: qd̄ relinq̄f ab aſſyrijs et ab egypto et a phetros et ab ethiopia. et ab elam et a ſennaar et ab emat h et ab inſulis maris. Et leuabit signū in nationes: et congregabit p̄fugos iſrl. Et diſpoſ iuda colliget a q̄ttuor plagis terre et auferet zelus eſſraim et hoſtes iuda p̄ibūt. Eſſraim nō emulabit iudā: et iudas nō pugnabit p̄tra eſſraim. Et volabūt in humeros philistiim p̄ mare ſimul p̄dabūt filios orienti. Idumea et moab p̄ceptū manus eorū et filiū ammon obediētes erūt. Et deſolabit dñs linguā maris egypti: et leuabit manū suā sup flumē in fortitudine ſp̄s ſui: et p̄cutiet eū in ſeptē riuis. ita vt trāſeant p̄ eū calciati. Et erit via reſiduo poplo meo q̄ relinquet̄ ab aſſyrijs: ſicut fuit iſraeli i die illa qua aſcendit de terra egypti. XII

Et dices in die illa. Coſitebo tibi domine qm̄ irat̄ es mihi: conuerſus eſt furor tuus: et coſolatus es me. Ecce deus ſaluator me: fiducialit̄ agā et nō timebo. Quia fortitudo mea et laus mea dñs. et factus eſt mihi in ſalutē. Haurietis aq̄s in gaudio de fontibus ſaluatoris et dicetis i die illa Coſitemi dño et iuocate nomē ei. Notas facite in p̄lis adinuētiones eius: memētote qm̄ excelsum eſt nomē ei. Cantate dño quoniā magnifice fecit: annūciate h̄ in vniuerſa t̄ra. Exulta et lauda habitatio ſion: q̄ magnus i medio tui ſanctus iſrl. XIII

Omus babilonis. qd̄ vidit eſaias fili⁹ amos. Sup montē caliginosuz leuate signū: exaltate vocē leuate manuz et ingrediant̄ portas duces. Ego mādauī ſanctificari meis: et vocaui fortes meos i ira mea exultates in gl̄a mea. Vox multitudis i montibus quaſi plorū frequētum: vox ſonit⁹ regum gentiū cōgregetarū. Dñs exercitū p̄cepit militie belli: venientib⁹ de terra p̄cul-

summitate celi dñs et vasa furoris eius vt disperdat omnē terrā. Ululate q̄ p̄pe eſt dies dñi. q̄ vaſtitas a dño veniet. Prop̄ hoc oēs manus diſſoluent̄. et omne cor hominis tabeſcet et cōtereſ. Torſiones et dolores tenebunt. q̄si parturiēs dolebūt. Unuſquiſq̄ ad p̄ximū ſuū ſtupēbit. facies combuſte vultus eorū. Ecce dies dñi veniet crudelis et indignationis plen⁹ et ire furorisq̄ ad ponendā terrā in ſolitudinem. et peccatores eius cōtereſdos de ea. qm̄ ſtelle celi et ſplendor earū nō expādent lumē ſuū. Obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo. et luna nō ſplendebit in lumie ſuo. Et viſitabo ſup orbis mala. et cōtra impioſ iniq̄tatem eorū. Et requieſcere faciā ſupbiaz in ſidelium. et arrogantia fortū humiliabo. Preci oſioz erit vir auro. et hō mundo obrizo. Super hoc celū turbabo. et mouebif terra de loco ſuo: p̄pter indignatōez dñi exercituum et p̄pter diem ire furoris ei. Et erit quaſi damula fugiens et q̄si ouis et nō erit q̄ p̄greget. Unuſquiſq̄ ad p̄lm ſuū cōuertēf. et ſinguli ad terrā ſuā fugient. omis q̄ inuentus fuerit occidef. et ois q̄ ſupuenerit cader in gladio. Infantes eorum allident̄ in oculis eorū diripiēt domus eorū. et vxores eorū violabuntur. Ecce ego ſuſcitabo ſup eos medos: q̄ argentū non q̄rant nec aurū velint. ſed ſagittis paruulos interficiēt. et lactantib⁹ vteris nō miſerebunt̄ et ſup filios non parcat oculus eorū. Et erit babilon illa ciuitas glorioſa in regnis. inclyta in ſupbia caldeorū. ſic ſubuertit dñs ſodomā et gomozā. Non habitabit vſq̄ in finem. et nō fundabit̄ vſq̄ ad generationē et generationē. Nec ponat ibi tentoria arabs nec paſtores requieſcent ibi. ſed reſc̄ſcent ibi beſtie et replebūf dom⁹ eorū draconibus. Et habitabunt ibi ſtrutiones. et piloſi ſaltabūt ibi et reſpōdebūt ibi vlule in edibus eius. et ſyrene in delubris voluptat̄. XIII

Prope eſt vt veniat t̄pus eius: et dies eius nō elongabunt̄. Miſerebit̄ em̄ dñs iacob et eliget adhuc de iſrl: et requieſcere eos faciet ſup humū ſuaz. Adūget̄ aduena ad eos. et adhibebit domū iacob. Et tenebunt eos populi: et adducēt eos in locuz ſuum. Et poſſidebit eos domus iſrl ſup terrā dñi in ſeruos et ancillas: et erunt capientes eos q̄ ſe ceperant: et ſubijciet exactores ſitos. Et erit in die illa cū requiem dederit tibi deus a labore tuo: et a conuſſione tua et a ſuitute dura qua ante ſeruifſti: ſumes parabulam iſtā contra regē babilonis et dices Quomō ceſſauit exactor: deuit tributū: Cōtriuit dñs baculū impiorū. v̄gam dominantium cedentē populos in indignatōne plaga

in sanabili: subiciētē in furore gentes: persequentes crudelis. Conquieuit et siluit oistera gauisa ē: et exultauit: abietes quod letate sunt super te: et cedri libani. Ex quo dormisti non ascendit quod succidat nos. Infernus sub te conturbatus est in occursum aduersus tuum: suscitauit tibi gigantes. Omnes principes terre surrexerunt de solijs suis. omnes principes nationum. **U**niuersi respondebunt et dicent tibi. Et tu vulneratus es sicut et nos: nostri similis effectus es. **D**etracta est ad in feros superbia tua: percidit cadaver tuum. **S**ubter te sternet tineas: et operimentum tuum erunt vermes. **Q**uod cecidisti de celo lucifer quod mane oriebaris: **C**or uisisti in terram quod vulnerabas gentes: quod dicebas in corde tuo. **I**n celum conscendam supra astra dei ex altario solium meum: sedebo in monte testamenti. in lateribus adlonis ascendam super altitudinem nubium. similis ero altissimo. **T**eruntamen ad infernum detraheris in profundum lacus. **C**ui te viderint ad te inclinabunt: neque prospiciet. **N**unquid iste est vir quod conturbauit terram. quod concussit regna. qui posuit orbem desertum: et verbes eius destruxit vinculis eius non aperuit carcerem. **O**mes reges gentium uniuersi dormierunt in gloria viri in domo sua: tu autem pieceris de sepulchro tuo quod stirps inutilis pollutus et obuolutus: cum his qui interfecti sunt gladio: et descenderunt ad fundamenta lacus. **Q**uasi cadaue: putridum non habebis consortium: neque cum eis in sepultura. **T**u enim terram tuam dispendidisti. tu populum tuum occidisti. **N**on vocabitur in eternum sem en pessimorum. **P**reparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum. **N**on consurgent nec hereditabunt terram: neque implebunt faciem orbis ciuitatum. **E**t consurgam super eos dicit dominus exercituum: et perdam babylonis nomen et reliquias et germen et progeniem dicit dominus. **E**t ponam eam in possessionem eritum: et in paludes aquarum: et scopabo eam in scopas teretes dicit dominus exercituum. **I**urauit dominus exercituum dicens. **S**i non ut putauit ita erit: et quomodo mente tractaui sic eueniet: ut ceteram assyriam in terra mea: et in montibus meis conculcetur eum: et auferetur ab eis iugum eius: et onus illius ab humero eorum tolletur. **H**oc consilium quod cogitaui super omnem terram: et hec est manus extenta super uniuersas gentes. **D**ominus exercituum decreuit: et quis poterit infirmare? **E**t manus eius extenta: et quis auertet eam? **I**n anno quo mortuus est rex achaz: factum est onus istud. **R**e lateris philistea omnis tu: quoniam comminuta est virga percussoris tui. **R**eradice enim colubini egredietur regulus. et semen eius absorbet volucrum. **E**t pascens primogeniti pauperum et pauperes fiducialiter requiescent: et interire faciam

in fame radicem tuam et reliquias tuas inefficiam. **U**lula porta. clama ciuitas: prostrata est philistea omnis. **A**b aquilone enim fumus ueniet: et non est qui effugiet agmen eius. **E**t quod respondet debet nuncijs gentis: **Q**uia dominus sustulit spiritum et in ipso sperabunt pauperes populi eius. **XV**

Omus moab. **Q**uia nocte vastata est ar. moab concituit: quia nocte vastatus est murus: moab periclituit. **A**scendit domus. et dybon ad excelsa in planities. super nabon et super medaba moab ululabit. **I**n cunctis capitibus eius caluitium: et omnis barba radetur. **I**n triuijs eius accincti sunt sacco: super recta eius et in plateis eius omnis ululatus descendet in fletum. **C**lamauit efebos: et eleale: usque in sa audita est vox eorum. **S**uper hoc expediti moab ululabunt. anima eius ululabit sibi. **C**or meum ad moab clamabit uoces eius usque ad segor vitulam coterantem per ascensum enim luth flens ascendet: et in via ozonaim clamorem contritionis lcuabunt. **A**que enim nemrim deserte erunt: quod aruit herba. defecit germen: viros omnes interijt. **S**ecundum magnitudinem operis et uisitatio eorum. **A**d torrentes salicum ducent eos: quoniam circumdabit clamor terminum moab. **U**sque ad gallum ululatus eius et usque ad puteum helim clamor eius. quod aque dybon replete sunt sanguine. **I**ponaz enim super dybon additam eta his quod fugerint de moab leone: et reliquias terre. **XVI**

Abitte agnum domini: dominatores terre de petra deserti ad montem filie sion. **E**t erit sicut avis fugiens: et pulu de nido auolates sic erunt filie moab in transens arnon. **I**n consiliu. coge conciliu. pone quasi noctem umbram tuam in meridie. **A**bsconde fugientes: et vagos ne perdas. **H**abitabunt apud te per fugi met. **M**oab esto latibulum eorum a facie vastatoris. **F**initus est enim puluis: consummatus est miser: defecit quod conculcabat terram. **E**t preparabit in misericordia solium: et sedebit super eum in veritate in tabernaculo dauid iudicans et querens iudicium: et velociter reddens quod iustum est. **A**udiuimus superbia moab: superbus est valde. **S**uperbia eius et arrogantia eius et indignatio eius: plus quam fortitudo eius. **I**dcirco ululabit moab ad moab: uniuersus ululabit. **H**is quod letant super muros cocti lateris loqui plagas suas quoniam suburbana efebos in deserto sunt. **E**t vineam sabama domini gentium exciderunt. **F**lagella eius usque ad iaser perueniunt: terra uerunt in deserto: per paginas eius relicte sunt transierunt mare. **S**uper hoc plorabo in fletu: et vineam sabama. **I**nebruiabo te lachryma mea efebos et eleale. quoniam super vindemiam tuam et super messem tuam vox calcantium irruit. **E**t auferet leticia et exultatio de carmelo: et

Esaias

in vineis nō exultabit neq; iubilabit. Vinū in torculari nō calcabit qui calcare consueuerat: vocem calcantiū abstuli. Sup hoc v̄eter me ad moab quasi cithara sonabit: et viscera mea ad murū cocti lateris. Et erit cum apparuerit qđ laborauit moab sup excelsis suis: i/gredietur ad sancta sua vt obsecret: et non valebit. Hoc verbum quod locutus est dominus ad moab extunc: et nunc locutus est dicens. In tribus annis quasi anni mercenarij auferetur gl̄a moab sup omni populo mltō: et relinquetur in eo sicut racemus paruus et modicus. nequaquā multus. XVII

Opus damasci. Ecce damascus desinet eē ciuitas: et erit sicut aceru lapidum in ruina. Derelictae ciuitates a roer gregibus erunt: et req̄scent ibi et nō erit qđ exterreat. Et cessabit adiutorium ab efraim et regnum a damasco: et reliquie syrie sicut gloria filiorum israel erunt dicit dñs exercituum. Et erit in die illa attenuabit gloria iacob: et pinguedo carnis eius emarcescet: et erit sicut congregans in messe qđ restiterit et brachiū eius spicas leget. Et erit sicut qrens spicas in valle raphaim: et relinquet in eo sicut racemus et sicut excussio oleae duarum vltimū oliuarū in summitate rami. siue quattuor aut q̄nq;. In cacumibus eius fructus ei: dicit dñs deus isrl. In die illa inclinabit hō ad factorē suū: et oculi eius ad sanctū isrl respiciēt: et nō inclinabit ad altaria qđ fecerunt manus eius: et qđ opati sunt digiti eius: nō respicient lucos et delubra. In die illa erunt ciuitates fortitudinis ei? derelictae sic aratra et legetes qđ derelictae sūt a facie filiorū isrl. Et eris deserta quia oblita es dei saluatoris tui et fortis adiutoris tui nō es recordata. Prop̄ ea plātabis plārationē fidelē: et germē alienū seminabis. In die plantationis tue labrusca et mane semen tuum floreat. Ablata est messis in die hereditatis: et dolebit graūter. De multitudini populorū multorū vt multitudo maris sonantis: et tumultus turbaz sicut sonitus aquarū multarū. Sonabūt populi sic sonitus aquarū inundantiū: et increpabit eū et fugiet pcul. Et rapies sicut puluis mōtiū a facie venti: et sicut turbo coram tempestate. In tempore vespe et ecce turbatio: in matutino: et nō subsistet. Hec est pars eorū qđ vastauerunt nos: et fors diripientiū nos. XVII

Vterre cymbalo alarū que est trās flumē ethiopic: qui mittit in mare legatos: et in vasis papiri super aquas. Et angeli veloces ad gentē cōuulsam et dilaceratam: ad populū terribilem post quem nō est alius: ad gentē expectantē et conculcatam

cus diripuerūt flumina terrā eius. Ad mortem nominis dñi exercitū montē sion. Omnes habitatores orbis qđ moram in terra. cū eleuatū fuerit signū in montibus videbitis. et clangorē tube audietis. q; hec dicit dominus ad me. Ego quiescam et considerabo in loco meo: sicut meridiana lux clara est: et sicut nubes ros in die messis. Nūc messim cū totus effloruit: et imatura pfectio germiauit. et p̄ciderunt ramusculi eius falcibus: et qđ derelicta fuerint abscondent. Excutient: et relinquent simul auibus montiū et bestijs terre: et estate perpetua erūt sup eiz volucres: et omēs bestie terre sup illā hyemabūt. In tpe illo deseret munus dñi exercituum a p̄lo diuulso et dilacerato: a populo terribili post quem nō fuit alius a gente expectante et conculcata: cuius diripuerūt flumina terrā eius: ad locū nominis dñi exercitū montem sion. XIX

Opus egypti. Ecce dñs ascendet sup nubem leuē: et ingreditur egyptum et mouebunt simulacra egypti a facie eius: et cor egypti tabescet in medio eius. Et concurrere faciam egyptios adūsus egyptios: et pugnabit vir cōtra fratē suū: et vir contra amicum suū. ciuitas adūsus ciuitatē. regnum adūsus regnū: et dirūpet spūs egypti in viscerib? ei? et cōsiliū ei? p̄cipitabo: et interrogabūt simulacra sua et diuinos suos: et phitones: et ariolos: et tradam egyptū in manu dominorū crudeliū: et rex fortis dñabit eoz: et dñs exercituum. Et arefcet aqđ de mari: et fluuius desolabit atq; siccabit: et deficiēt flumina. Attenuabunt et desiccabunt rini aggerum. Calamus et iuncus marcescet: nudabit alueus rivi a fonte suo. Et omēs sementis irrigua siccabit: arefcet et nō erit. Emerebunt piscatores: et iugebunt omēs mittētes in flumen hamum: et expandentes rete sup facient aquarū emarcescent. Confundent qui opabantur linum: plectētes et texentes subtilia. Et erunt irrigua eius flaccientia: oēs qui faciēbant lacunas ad capiendos pisces. Stulti p̄ncipes thaneos. sapientes consiliarij pharaonis dederūt cōsiliū insipiens. Quō dicetis pharaoni. filius sapientiū ego: filius regū antiquorū? Ubi nunc sunt sapientes tui? Annuncient tibi et indicēt quid cogitauerit dominus exercitū super egyptū. Stulti facti sunt p̄ncipes thaneos. emarcuerūt p̄ncipes mempheos: deceperunt egyptum. angulum populorū eius. Dominus miscuit in medio ei? spm vertiginis: et errare fecerunt egyptū in omni opere suo. sicut errat ebrius et vomens. Et non erit egypto opus quod faciat: caput et caudam iucuruantem et refrenantem. In

die illa erit egyptus quasi mulieres: et stupebunt et timebunt a facie comotionis manus dñi exercituum. quā ipse mouebit super eam et erit terra iuda egypto in pauorem. Omnis q̄ illius fuerit recodatus: pauebit a facie consilij dñi exercituum: qđ ipse cogitauit sup eam. In die illa erunt qñq; ciuitates in terra egypti loquentes lingua chanaan et iurantes p̄ dñm exercituum. Ciuitas solis vocabif vna. In die illa erit altare dñi in medio terre egypti: et titulus dñi iuxta terminū ei⁹: et erit in signū et in testimoniū dñi exercituum in terra egypti. Clamabunt em̄ ad dñm a facie tribulantis: et mittet eis saluatore et ppugnatorē q̄ liberet eos. Et cognosceť dñs ab egypto: et cognoscent egyptij dñm in die illa: et colent euz in hostijs et in muneribus: et vota vouebūt dño et soluēt. Et percutiet dñs egyptū plaga et sanabit eā: et reuertent ad dominum: et placabit eis et sanabit eos. In die illa erit via de egypto in assyrios: et intrabit assyrius egyptus: et egyptius in assyrios et seruient egyptij assur. In die illa erit israel tertio egypto et assyrio: benedictio in medio terre cui bñdixit dñs exercituum dicēs. Bñdixit plus me⁹ egypti: et opus manuum mearū assyrius: hereditas autē mea israel. XX

In anno quo ingressus est thartan azotum cū misisset eū sargon rex assyriorum et pugnasset contra azotum et cepisset eam: in tpe illo locutus est dominus in manu esaię filij amos dicens. Uade et solve saccū de lumbis tuis: et calciamēta tua tolle de pedibus tuis. Et fecit sic: vadens nud⁹ et discalciat⁹. Et dixit domin⁹. Sicut ambulauit seruus meus esaias nudus et discalciat⁹ trium annorū signum et portentū erit super egyptū et super ethiopiā: sic minabit rex assyriorum captiuitatē egypti: et transmigrationem ethiopię. iuuenem et senem. nudam et discalciatam discoptris natib⁹ ad ignominiam egypti. Et timebūt et cōfundent ab ethiopia spē sua: et ab egypto glā sua. Et dicet habitator: insule huius in die illa. Heccine erat spes nostra. ad quos cōfugimus in auxiliū vt liberarent nos a facie regis assyriorū. Et quō effugere poterim⁹ nos. XXI

Opus deserti maris. Sicut turbines ab africo veniūt. de deserto venit. de terra horribili. Visio dura nunciata est mihi. Qui incredulus est: infideliter agit et q̄ depopulator est vastat. Ascende elam: obside mede omnē gemituz eius cessare feci. Propterea repleti sunt lumbi mei dolore: et angustia possedit me. sicut angustia parturientis. Corruī cū audirem: cōturbat⁹ sum cū

viderem. Emarcuit cor meū: tenebre stuper fecerunt me. Babylon dilecta mea: posita est mihi in miraculum. Pone mensam contēplare in specula. Comedentes et bibentes. surge te principes arripite clypeū. Hec enim dixit mihi domin⁹. Uade et pone speculatore: et qđ cū q; viderit annūciat. Et vidit currū duorū equitū. ascensorem asini et ascensorem camelī: et contemplatus est diligēter mltō intuitu. Et clamauit vt leo. Super speculam dñi ego sum stans iugiter p̄ diem: et sup custodiā meam ego sum stans totis noctib⁹. Ecce iste venit ascensor vir bige equitū. Et respondit et dixit. Cecidit cecidit babilon et omia sculptila deorū ei⁹ contrita sunt in terra. Triturata mea et filij aree mee: que audiui a domino exercituum deo israel annūciaui vobis. Onus duma. Ad me clamat ex seir. Custos quid de nocte. custos qđ de nocte. Dixit custos. Venit mane et nox. Si queritis querite. conuertimini et venite. Onus i arabia. In saltu ad yespam dormictis: in semitis dodanum. Decurrentes sitiēti ferte aquam. qui habitatis terram austri: cū panibus occurrite fugiēti. A facie em̄ gladiorū fugierūt a facie gladij imminētis: a facie arcus extenti. a facie grauis plij: quoniam hec dicit dñs ad me. Adhuc in vno anno quasi in anno mercennarij: et auferet omnis glōria cedari: et reliquie numeri sagittariorū fortius de filiis cedari imminuent. Domin⁹ em̄ deus israel locut⁹ est. XXII

Opus vallis visionis. Quid naz quoq; tibi est quia ascendisti et tu omnis in tecta clamoris plena: vrbis frequēns ciuitas exultans. Interfecti tui nō interfecti gladio: nec mortui tui mortui in bello. Lucti principes tui fugerūt siml: dureq; ligati sunt. Omnes q̄ inuenti sunt vincti sūt pariter: procul fugerunt. Propterea dixi recedite a me: amare flebo. Nolite incumbere vt cōsolemi me sup vastitate filie plī mei. Dies em̄ interfectionis et conculcationis et stetuum domino deo exercituum in valle visionis. Scrutās murum: et magnificus sup montem. Et clamumpsit pharetrā: et currū homis equitis: et parietem nudauit clypeus. Et erunt electe valles tue plene quadrigarū: et eq̄tes ponēt sedes suas in porta: et reuelabif operimentū iude. Et videbit in die illa armamētarij domus saltus et scissuras ciuitatis dauid videbitis: quia multiplicata sūt. Et congregastis aquas piscine inferioris: et domos hierusalē numerastis et destruxistis domos ad muniendum murū. Et lacum fecistis inter duos muros: et aquam piscine veteris. et nō suspexitis ad eum qui fecerat eam: et operatores

eius de longe non vidistis. **E**t vocabit dñs deus exercituum in die illa ad fletum: et ad planctum ad caluiticium. et ad cingulum sacci et ecce gaudium et leticia. occidere vitulos: et iugulare arietes: comedere carnes: et bibere vinum. **C**omedamus et bibamus: cras enim moriemur. **E**t reuelata est i auribus meis vox dñi exercituum. **S**i dimittet iniquitas hec vobis. donec moriamini: dicit dñs exercituum. **H**ec dicit dominus deus exercituum. **V**ade in gredere ad eum qui habitat in tabernaculo. ad sobnam propositum templi: et dices ad eum. **Q**uid tu hic. aut quasi quis hic? **Q**uia excidisti tibi hic sepulcrum: excidisti in excelso memoriale: diligent in petra tabernaculum tibi. **E**cce dñs asportari te faciet. sicut asportat gallinatus. et quasi amictum sic subleuabit te. **C**oronas coronabit te tribulatione quasi pilam mittet te in terram latam et spaciosam. **I**bi morieris: et ibi erit currus glorie tue et ignominia domus domini tui. **E**t expellam te de statione tua: et de ministerio tuo deponam te. **E**t erit in die illa. vocabo seruum meum eliachim filium helchie et induam illum tunica tua: et cingulo tuo confortabo eum: et potestatem tuam dabo in manu eius: et erit quasi pater habitantibus hierusalem et domui iuda. **E**t dabo clauem domus dauid super humerum eius: et aperiet: et non erit qui claudat. **E**t claudet et non erit qui aperiat. **E**t figam illum parillum in loco fidei: et erit in solium glorie domus patris sui: et suspendam super eum omnem gloriam domus patris eius. **V**asorum diuersa genera omne vas paruum a vas craterarum usque ad omne vas musicorum. **I**n die illa dicit dñs exercituum. auferet pacem illis qui fixus fuerat in loco fidei: et frangetur et cadet: et peribit quod pependerit in eo: quia dominus locutus est.

XXIII

O Tyri. **U**lulate naues maris quia vastata est domus unde venire consueuerat: de terra cethim reuelatum est eis. **T**ace: e qui habitatis in insula: negociatio sidonis. **T**ransfretates mare repleuerunt te in aquis multis: sementem nili messis fluminis fruges eius: et facta est negociatio gentium. **E**rubescet sidon ait mare fortitudo maris dicens. **N**on parturui et non peperui: et non enutriui iuuenes: nec ad incrementum produxi regines. **C**um auditum fuerit in egypto: dolebunt cum audierint de tyro. **T**ransite maria: ululate qui habitatis in insula. **N**umquid non hec vestra est: que gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua? **D**ucent eam pedes sui longe ad pegrinandum. **Q**uis cogitauit hoc super tyrum quondam coronatam: cuius negociatores principes inuestores eius inclyti terre. **D**ominus

exercituum cogitauit: ut detraheret superbiaz omnis glorie: et ad ignominiam deduceret et inuisos inclytos terre. **T**ransi terram tuam quasi fluium filia maris: non est cingulum ultra tibi. **M**anum suam extendit super mare: conturbauit regna. **D**ominus mandauit aduersus chanaan: ut contereret fortes eius. **E**t dixit **N**on adicies ultra ut gloriaris calumniam sustinens ego filia sidonis. **I**n cethim cogens transfreta: ibi quoque non erit requies tibi. **E**cce terra chaldeorum talis populus non fuit: assur fundauit eam. **I**n captiuitate traiecerunt robustos: eius suffoderunt domus eius: posuerunt eam in ruinam. **U**lulate naues maris. quia deuastata est fortitudo vestra. **E**t erit in die illa. in obliuione eris o tyre septuaginta annis sicut dies regis vni. **P**ost septuaginta annos erit tyro quasi canticum meretricis. **S**ume tibi cytharam: et cunctam ciuitatem meretricis obliuioni tradita. **B**ene cane frequenta canticum ut memoria tui sit. **E**t erit post septuaginta annos. visitabit dñs tyrum et reducet eum ad merces suas: et rursum fornicabitur cum vniuersis regnis terre super faciem terre: et erunt negociationes eius et merces eius sanctificate dño. **N**on condent neque repentur: quia his qui habitauerunt coram domino erit negociatio eius ut manducent in saturitate: et vesceant usque ad vetustatem.

Ecce dominus dissipabit. **XXIII**
Et terram et nudabit eam: et affliget faciem eius et disperget habitatores eius. **E**t erit sicut populus: sicut sacerdos. et sicut finis sic dominus eius: et sicut ancilla sic domina eius. **S**icut emens. sic ille qui vendit: sicut fenerator: sic is qui mutuum accipit: sicut qui reperit. sic qui debet. **D**issipatione dissipabit terra: et direptione perdat. **D**ominus enim locutus est verbum hoc. **L**uxit et defluxit terra et infirmata est: defluxit orbis et infirmata est altitudo populi terre: et terra infecta est ab habitatoribus suis: quia transgressi sunt leges: mutauerunt ius: dissipauerunt sedes sempiternum. **P**ropter hoc maledictio vorabit terram: et peccabunt habitatores eius ideoque insipientes cultores eius: et relinquent homines pauci. **L**uxit vindemia: infirmata est vitis. ingemuerunt omnes qui letabantur corde. **C**essauit gaudium tympanorum: quicquid sonitus letantium: conticuit dulcedo cithare. **C**um cantico non bibent vinum: amara erit potio bibentibus illa. **A**trita est ciuitas vanitatis. clausa est omnis domus nullo introeunte. **C**lamor erit super vino in plateis: deferta est omnis leticia: translatum est gaudium terre. **R**elicta est in vabe solitudo: et calamitas opprimet portas

Quia hec erunt in medio terre. in medio populoꝝ. Quomō si pauce oliue q̄ remāserunt excutiant̄ ex olea ⁊ racemi cū fuerit finita videmia. Ibi leuabunt vocem suam atq; laudabunt: cū gloriatus fuerit domin⁹ hincient de mari. Propter hoc in doctrinis glorificate dñm : in insulis maris nomen domini dei israel. In finibus terre laudes: audiui⁹ gloriam iusti. Et dixi. Secretum meū mihi: secretum meū mihi. Ne mihi. Preuaricantes preuaricati sunt: ⁊ preuaricatione transgressoꝝ preuaricati sunt. Formidō ⁊ fouea et laqueus sup te: qui habitator es terre. Et erit qui fugerit a facie formidinis cadet in foueā: et qui se explicauerit de fouea. tenebit laq̄o: qz caltaracte de excelsis aperte sunt: ꝓcutient fundamenta terre. Confractioe confringet terra. contritione conteretur terra. Comotione commouebitur terra: agitatōe agitabit terra sicut ebrius: ⁊ auferet q̄si tabernaculum vnius noctis. Et grauabit eam iniquitas sua ⁊ corruet: ⁊ non adiciet vt resurgat. Et erit in die illa visitabit dominus super militiam celi in excelsis: ⁊ super reges terre qui sunt sup terram. Et congregabuntur in congregatione vnius fascis in lacū: ⁊ cludent̄ ibi in carcere: ⁊ post multos dies visitabunt. Et erubescet luna: ⁊ confundet sol. cū regnauerit dominus exercitū in monte sion ⁊ in hierlm: ⁊ in conspectu senū suozū fuerit gloriatus. XXV

Domine deus meus es tu. et exaltabo te: confitebor nomini tuo. q̄niam fecisti mirabilia. cogitationes antiquas fideles. amen. Quia posuisti ciuitatē in tumultum. vrbem fortem in ruinā. domū alienozū vt nō sit ciuitas: ⁊ in sempiternū nō edificet. Sup hoc laudabit te popul⁹ fortis: ciuitas gentiū robustarū timebit te. Quia factus es fortitudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatione sua: spes a turbine. ymbra culum ab estu. Spūs em robustoz. quasi turbo impellens parietē. Sicut estus in siti. tumultū alie norum humiliabis: et quasi calore sub nube torrente ppaginem fortū marcescere faciēs. Et faciet dñs exercitū oibus pplis in monte hoc. conuiuū pingiū: cōuiuū vindemie: conuiuū pingiū medullatoꝝ: vindemie defecate. Et precipitabit in monte isto faciē vinculi colligati sup oēs populos: ⁊ telaz quam orditus est sup omēs natōnes. Precipitabit mortem in sempiternū. Et auferet dñs deus lachrymā ab omni facie: ⁊ obprobriū populi sui auferet de vniuersa terra: qz dñs locutus est. Et dicet in die illa. Ecce deus noster iste expectabimus eū ⁊ saluabit nos. Iste dominus sustinimus eum: ⁊ exultabimus ⁊ letā

bimur in salutarī eius: quia requiescet manus domini in monte isto. Et triturabitur moab sub eo. sicuti terunt palee in plastro. Et extendet manus suas sub eo. sicut extendit natans ad natandū: ⁊ humiliabit gloriam eius cum allisione manū eius. Et munimēta sub lūniū muroꝝ tuozū ꝓcident: ⁊ humiliabunt ⁊ detrahent in terram vsq; ad puluerem.

In die illa cantabit cantus. XXVI cum istud in terra iuda. Urbs fortitudinis nostre sion saluator: ponet in ea murus ⁊ antemurale. Aperite portas ⁊ ingrediet gens iusta: custodiens veritatē. Vetus error abiit: seruabis pacem: pacē. quia in te sperauimus. Sperastis in dño in seculis eternis: in domino deo forti in perpetuum. Quia incuruabit habitates in excelsis ciuitatem sublimē humiliabit. humiliabit eaz vsq; ad terrā: detrahent eā vsq; ad puluerem. Conculcabit eā pes: pes pauperis gressus egenoz. Semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulandū. Et in semita iudicioꝝ tuozum dñe sustinui⁹ te. nomen tuum ⁊ memoriale tuū in desiderio aime. Anima mea desiderauit te in nocte: sed ⁊ spū meo in ꝓcordijs meis: de mane vigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iusticiā discēt habitatores orbis. Misereamur impio ⁊ nō discet iusticiā facē. Intra setoz iniqua gessit: ⁊ nō videbit gloriā dñi. Dñe exaltes manus tua vt nō videant: videant ⁊ confundant zelantes populi: ⁊ ignis hostes tuos deuoret. Domine dabis pacē nobis: omnia em opa nōstra opatus es nobis. Dñe deus noster possederunt nos dñi absq; te: tātū in te recordemur nominis tui. Horizontes nō viuāt: gigantes nō resurgant. Propterea visitasti ⁊ cōtriuisti eos: et ꝓdidisti omnē memoriā eozū. Indulxisti genti dñe: indulxisti genti. Nunqd gloriatus es. Elongasti omnes terminos terre. Domine in angustia requisierūt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut que concepit cū appropinquerit ad partuz: dolens clamat in doloribus suis: sic facti sumus. A facie tua domine concepimus ⁊ quasi parturiuimus ⁊ peperimus spiritum salutis. Iusticiam nō fecimus in terra: ideo nō ceciderunt habitatores terre. Viuet mortui tui: interfecti mei resurgent. Exgiscimini ⁊ laudate qui habitatis in puluere quia ros lucis ros tuus: et terrā giantiū detrahes in ruinā. Uade populus meus. intra in cubicula tua. claude ostia tua sup te. abscondere modicū ad momentum. donec ꝓtransseat indignatio mea. Ecce em dñs egrediet de loco suo. vt visitet iniquitatem habitatoris terre contra euz. ⁊ reuelabit

terra sanguinem suum. et non operiet ultra in
terfectos suos.

XXVII

In die illa visitabit dominus in gladio suo
duro et gradi et forti. super leuiathā ser-
pente uentem. et super leuiathā serpentem tor-
tuosum: et occidet cetum qui in mari est. In die il-
la vinea meri catabit ei. Ego dominus qui seruo eam
repente propinabo ei: ne forte uisites contra eam.
Nocte et die seruo eam: indignatio non est mihi.
Quis dabit me spinam et uerpem? In plio gra-
diar super eam succendam eam parit. An potius
tenebo fortitudinem meam? Faciet pacem mihi
pacem faciet mihi. Qui ingredietur in petu a ia-
cob. florebit et germinabit israhel et implebitur faci-
em orbis semine. Nunquid iuxta plagam percu-
tentis se percussit eum? An sicut occidit interfe-
ctos eius: sic occisus est? In mensura contra
mensuram cum adiecta fuerit iudicabit eam. me-
ditatus est in spiritu suo duro per dies estus. Ad
circo super hoc dimittet iniquitas domui ia-
cob: et iste omnis fructus: ut auferat peccatum
eius. Cum posuerit omnes lapides altaris sicut la-
pides cineris allisos: non stabunt luci et delu-
bra. Ciuitas enim munita desolata erit: specio-
sa relinquet et dimittet quasi desertum. Ibi pa-
setur vitulus: et ibi accubabit: et consumet su-
mitates eius. In siccitate messis illius conte-
rent mulieres ueniētes et docētes eas. Non
est enim plius sapiens: propterea non miserebit
eius qui fecit eum: et qui formauit eum non parcat
ei. Et erit in die illa percussit dominus ab alueo flu-
minis usque ad torrentem egypti: et uos congre-
gabunt unus et unus filij israhel. Et erit in die il-
la. clanges in tuba magna: et uenient qui perdi-
ti fuerant de terra assyriorum: et qui eieci erant de
terra egypti et adorabunt dominum in monte
sancto in hierusalem.

XXVIII

Corona superbie ebrius effraim: et flo-
ri desidenti glorie exultationis eius: qui
erant in ixtice uallis pinguis er-
rantes a uino. Ecce validus et fortis domus.
sicut impetus gradinis turbo confringens. sicut im-
petus aquarum multarum inundantium: et emissarum
super terram spaciosam. Pedibus concalca-
bitur corona superbie ebriorum effraim. Et erit
flos decidens glorie exultationis eius. qui est super
ixtice uallis pinguis: quasi tempore ante
maturitatem autumni. Ad cum aspexerit uidens
statim ut manu tenuerit: deuorabit illud. In
die illa erit dominus exercituum corona glorie: et spiritus
exultationis residuo populi sui: et spiritus iudi-
cij sedenti super thronum: et fortitudo reuertenti-
bus de bello ad portam. Uerum hi quoque pre-
uino nescierunt et per ebrietate errauerunt. Sacer-
dos et propheta nescierunt per ebrietate. absorpti
sunt a uino. errauerunt in ebrietate. nescierunt

uidentem. ignorauerunt iudicium. Omnes enim
mensere replete sunt uomitu sordiumque ita ut
non esset ultra locus. Quis docebit scientiam
et quem intelligere faciet auditus? Ablactatos
a lacte. auulsos ab uerbis: quia mada remada
manda remanda. expecta reexpecta. expecta
reexpecta. modicum ibi. modicum ibi. In loquela
enim labij et lingua altera loquetur ad populum
istum. cui dixit. Hec est requies mea. reficite
lassum: et hoc est meum refrigerium. et noluit
audire. Et erit eis uerbum domini. mada remada
manda remanda. expecta reexpecta. expecta
reexpecta: modicum ibi. modicum ibi. ut uo-
dant et cadant retrosum et conterantur et illa
queantur: et capiant. Propter hoc audite uo-
bum domini uiri illusores qui dominamini su-
per populum meum qui est in hierusalem. Dixistis
enim. Percussimus fedus cum morte: et cum in-
ferno fecimus pactum. Flagellum inundans cum
transierit. non ueniet super nos: quia posuimus
mendacium spem nostram: et mendacio protecti
sumus. Adcirco hec dicit dominus deus. Ecce
ceceo multam in fundamentis syon lapidem. lapi-
dem probatum. angularē preciosum. in funda-
mento fundatum. Qui crediderit non festinet.
Et ponam in pondere iudicium: et iusticiam in
mensura. Et subuertet gradum spem mendacij.
et protectionem. Que inundabit: et delebit fe-
dus uestrum cum morte: et pactum uestrum cum
inferno non stabit. Flagellum inundans cum tra-
sierit. eritis etiam conculationes. Quoad oculum
pertransierit. tollet uos: quoniam mane diluculo
pertransibit. in die et in nocte: et tantum sola uex-
atio intellectum dabit auditui. Coangustatus
est enim stratum. ita ut aliquid decidat: et pallium
bene uestrum operire non potest. Sicut enim in mo-
ne diuisionum stabit dominus. sic in ualle que est in
gabaon irasces. ut faciat opus suum. alienum est
opus eius ut operetur opus suum. Peregrinum
est opus eius ab eo. Et nunc nolite illu-
dere: ne forte constringantur uincula uestra. Con-
summatione enim et abbreviatione audiui a do-
mino deo exercituum super uniuersam terram. Surf-
bus precipite et audite uocem meam: attendite et au-
dite eloquium meum. Nunquid tota die arabit
arans ut serat: percindet et sartiet humum suam?
Nonne cum adequauerit faciem eius. seret gith
et ciminum sparget. et ponet triticum per ordinem
et hordeum et milium et uicia in finibus suis? Et
erudiet illum in iudicio: deus suus docebit il-
lum. Non enim in ferris triturabit gith: nec ro-
ta plaustrum super ciminum circuibit: sed in uirga
excutiet gith: et ciminum in baculo panis ante
comminuet. Uerum non in perpetuum triturans
triturbabit illum: neque uexabit eum rota plaustrum:
nec ungulis suis comminuet eum. Et hoc a domino

deo exercitū exiit vt mirabile faceret cōsi/
lium: et magnificaret iusticiā. XXIX

V Ariel. Ariel ciuitas quā expugna/
uit dauid. Additus est annus ad an/
num: solennitates euolute sunt. Et
circumuallabo Ariel: et erit tristis
et merens: et erit mihi quasi ariel. Et cir/
cūdabo quasi speram in circuitu tuo et iaciaz
contra te aggerē: et munimenta ponam in ob/
sitionē tuā. Hūiliaberis de terra loq̄r: et de hu/
mo audiet eloquiū tuū. Et erit q̄si phitonis
de terra vox tua: et de humo eloquiū tuū mu/
sitabit. Et erit sicut puluis tenuis. multitu/
do ventilantium te. et sicut fauilla p̄transiēs
multitudo eorū qui cōtra te p̄ualuerūt. Erat
q̄ repente. confestim a dño exercituumz visita/
bitur in tonitruo: et commotione terre et vo/
ce magna turbinis et tēpestatis: et flāma ignis
deuozantis. Et erit sicut somniū visionis no/
cturne multitudo omniū gentiū qui dimica/
uerunt p̄tra ariel: et omēs qui militauerunt et
obsederūt: et p̄ualuerūt aduersus eā. Et sicut
somnia esturians et comedit. cum autē fuerit
expergefactus vacua est anima eius. Et sicut
somnia sitiens et bibit: et postq̄ fuerit expge/
factus lassus adhuc sitit: et anima ei⁹ vacua
est: sic erit multitudo omniū gentiū que dimi/
cauerūt contra mōtem syon. Obstupescite et
admiramini: fluctuate et vacillate: inebriami
et non a vino. mouemi et nō in ebrietate: quā
miscuit vobis dñs sp̄m soporis. Claudet o/
culos vestros: p̄phetas et principes vestros
q̄ vident visiones operiet. Et erit vob̄ visio
omniū sicut p̄ba libri signati: quem cū dede/
rint scienti l̄ras. dicent lege istū: et responde/
bit nō possum. signatus ē em̄. Et dabit liber
nescienti l̄ras dicef q̄ ei. lege: et respondebit.
nescio l̄ras. Et dixit dñs. Eo q̄ appropinq̄t
populus iste ore suo. et labijs suis glorificat
me: cor autem eius longe est a me: et timuerūt
me mandato hominum et doctrinis: ideo ecce
ego addam: vt admirationē faciam populo
hui⁹ miraculo grādi et stupēdo. Peribit em̄
sapia sapientib⁹ eius: et intellectus prudenti/
um eius abscondet. Ne qui p̄fundi estis cor/
de: vt a dño abscondatis consilium. quorum
sūt in tenebris opa: et dicūt. Quis videt nos
et quis nouit nos? Peruersa est hec v̄ra cogi/
tatio: quasi si lutū contra figulū cogitet. et di/
cat opus factori suo. nō fecisti me. et figmen/
tum dicat fictori suo: nō intelligis. Nōne ad/
huc in modico et in breui cōuertet libanus i
chermel: et chermel in saltum reputabit? Et
audient in die illa surdi verba libri: et de tene/
bris et caligine oculi cecorū videbunt. Et ad/
dent mites in dño leticiam: et paupes hoies

i sancto israel exultabunt: quoniam defecit qui
preualebat. consummatus est illusor: et succi/
si sunt omnes qui vigilabant super iniquita/
tem q̄ peccare faciebāt homines in verbo: et ar/
guentem in porta suplantabant: et declinaue/
runt frustra a iusto. Propter hoc hec dicit do/
minus ad domū iacob q̄ redemit abraā. Nō
modo confundet iacob. nec modo vult⁹ eius
erubescet: sed cuz viderit filios suos opa ma/
num mearū: in medio sui sanctificantes no/
men meū: et sanctificabunt sanctum iacob et
deum israel p̄dicabunt. et scient errantes sp̄i
intellectū: et musitatores discant legē. XXX

V Filij desertores dicit domin⁹ vt fa/
ceretis cōsiliū: et nō ex me: et ordiremi
ni telam et non per spiritū meū vt ad/
deretis peccatum sup peccatū: qui ambulat/
tis vt descendatis in egyptum: et os meū nō
interrogastis: sperantes auxiliū in fortitudi/
ne pharaonis et habentes fiduciaz in vmbra
egypti: et erit vobis fortitudo pharaonis in
cōfusione: et fiducia vmbre egypti in igno/
miniam. Erant em̄ in tamnis p̄ncipes tui: et
nunciū tui vsq̄ ad anes puenerunt. Quēs con/
fusi sunt sup populo qui eis p̄desse nō potuit
Non fuerunt in auxiliū et in aliquā vtilitatez
sed in confusione et in obprobriū. Unus iu/
mentorū austru. In terra tribulatiōis et an/
gustie. leena et leo ex eis vipera et regulus vo/
lans: portantes sup humeros iumentorū di/
uitias suas: et sup gibbum camelorū thesau/
ros suos: ad populū qui eis p̄desse nō pote/
rit. Egyptus em̄ frustra et vane auxiliabit.
Ideo clamaui sup hoc: supbia tantū est: qui
esce. Nūc ergo ingressus scribe ei sup buxū: et
in libro diligenter exara illud: et erit in die no/
uissimo in testimoniū vsq̄ in eternum. Po/
pulus enim ad iracundiaz puocans est: et fi/
lij mendaces. filij nolentes audire legem dei.
Qui dicunt videntib⁹ nolite videre: et aspi/
centibus nolite aspicere nobis ea q̄ recta sunt.
Loquimini nobis placētia: videte nobis er/
rores. auferre a me viā: declinate a me sem/
tam: cesset a facie nostra sanctus israel. Pro/
pterea hec dicit sanctus israel. Pro eo gre/
probastis verbum hoc: et sperastis in calum/
nia et in tumultu: et innixi estis sup eo: prop̄
ea erit vobis iniquitas hec. sicut interruptio
cadēs: et requisita in muro excelso. Quoniā
subito dum nō sperat veniet cōtritiō eius: et
cōminuet sicut conterit lagena figuli cōtriti/
one peruulda: et nō inueniet de fragmentis
eius: testa in qua portet igniculus de incen/
dio: aut hauriat paruz aque de fouea: quia
hec dicit dñs deus israel. Si reuertamini et
quiescatis: salui eritis. In silētio et in spe erit

fortitudo vestra. Et noluitis: et dixisti: Neque sed ad equos ascendemus. Ideo fugietis. Et super veloces ascendemus. Ideo velociter erunt qui persequentur vos. Nihil homines a facie terroris vniuersi: et a facie terroris quoniam fugietis: donec relinquamini quasi malum in auis in vertice montis: et quasi signum super collem. Propterea expectat dominus ut misereatur vestri: et ideo exaltabitur parcens vobis quia deus iudicij dominus. Beati omnes qui expectant eum. Populus enim syon habitabit in hierusalem. Plorans nequaquam plorabis: miserans miserabitur tui. Ad voces clamoris tui statim ut audierit: respondebit tibi. Et dabit tibi dominus panem artum et aquam beneuolam: et non faciet auolare a te ultra doctorum tuum: et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum: et aures tue audient verbum post tergum monentis. Hec est via ambulare in ea: et non declinetis neque ad dexteram neque ad sinistram. Et retinabitis laminas sculpsitum argenti tui: et vestimentum coruscum aurum tui: et disperget ea sicut immunditiam menstruate. Egredere: dices ei. Et dabitur pluuia semini tuo vbi cumque seminaueris in terra: et panis frugum terre erit vberissimus et pinguis. Pasce in possessione tua in die illo agnus spaciouse: et tauri tui et pulli asinorum qui operantur terram. comixtum migma comedent: sicut in area ventilatum est. Et erunt super omnem montem excelsum: et super omnem collem eleuatum riuus currentium aquarum in die interfectionis multorum: cum ceciderint turres. Et erit lux lune sicut lux solis et lux solis erit septemplex. sicut lux septem dierum in die qua illegauerit dominus vulnere populi sui. et percussuram plage eius sanauerit. Ecce nomen domini venit de longinquo: ardens furor eius et grauis ad portandum. Labia eius repleta sunt indignatione: et lingua eius quasi ignis deuorans. Spiritus eius velut torrens inundans: usque ad medium colli ad pendentes gētes in nihilum: et frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Casticum erit vobis sicut vox sanctificationis solennitatis. et leticia cordis sicut qui pergit cum tibia. ut intret in motem domus ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue. et terrorem brachij sui ostendet in comminatione furoris. et flamma ignis deuorantis. Allidet in turbine. et in lapide gradinis. A voce enim domus pauebit assur virga percussus. et erit transitus virge fundatus quare requiescere faciet dominus super eum. in tympanis et citharis. et in bellis precipuis expugnabit eos. Preparata est enim laber heri topheet. a rege preparata profunda et dilatata. Nutrimenta eius ignis. et ligna multastatus domus sicut torrens

sulphuris succendens eam.

XXXI

U qui descendunt in egyptum ad auxilium in equis sperantes. et habentes fiduciam super quadrigis quia multi sunt. et super equibus quia pualidi nimis. et non sunt confisi super sanctum israel et dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum. et verba sua non abstulit. Et confurget contra domum pessimi morum. et contra auxilium operantium iniquitatem. Egyptus homo et non deus. et equi eorum caro et non spiritus. Et dominus inclinabit manum suam et corruet auxiliator. et cadent cui prestat auxilium simulque omnes consument. quia hoc dicit dominus ad me. Quomodo si rugiat leo et catulus leonis super preda suam. cum occurrerit ei multitudo pastorum. a voce eorum non formidabit. et a multitudine eorum non pauebit. sic descendet dominus exercituum. ut prelietur super montem syon et super collem eius. Sicut aues volantes: sic preteget dominus exercituum hierusalem. protegēs et liberat transiens et saluans. Conuertimini sicut in profundum recesseratis filij israel. In die enim illa abijciet vir idola argenti sui. et idola auri sui que fecerunt vobis manus vestre in peccatum. et cadet assur in gladio non viri. et gladius non hominis vorabit eum. et fugiet non a facie gladius. et iuuenes eius vectigales erunt. et fortitudo eius a terrore transibit. et pauebit fugientes principes eius. Dixit dominus. cuius ignis est in syon. et caminus eius in hierusalem.

Ecce in iusticia regnabit rex. XXXII et principes in iudicio preerunt. Et erit vir sicut qui abscondit a vento. et cecidit se a tempestate. sicut riuus aquarum in siti et umbra petre pminētis in terra deserta. Non caligabunt oculi vigentium et aures audientium diligenter auscultabunt et cor stultorum intelliget scientiam. et lingua balborum velociter loquetur et plane. Non vocabitur ultra is qui insipientes est princeps. neque fraudulentus appellabitur maior. Stultus enim fatuus loquetur. et cor eius faciet iniquitatem. ut perficiat simulationem. et loquat ad dominum fraudulenter. et vacua faciat animam esurientis. et potum sitienti auferat. Fraudulenti vasa pessima sunt. Ipse enim cogitationes concinnabit ad perdendos mites in sermone mendacium. cum loqueretur pauper iudicium. Princeps vero ea que digna sunt principum cogitabit. et ipse super duces stabit. Mulieres opulente surgite. et audite vocem meam filie confidentes percipite auribus et loquimini meum. Post dies et annos. et vos conturbemini confidentes. Consummata est enim vniuersa denia. collectio ultra non veniet. Obstupescite opulente. conturbamini confidentes exuite vos et confundemini. accigite lumbos

E 5

vestros. Sup vbera plangite. super regione desiderabili. super vinea fertili. Sup humuz populi mei spine ⁊ vepres ascendunt quando magis sup omēs domos gaudij ciuitatis exultantis. **S**om^o em̄ dimissa est. multitudo orbis relicta est. tenebre ⁊ palpatio facte sunt sup speluncas vsq; in eternū. Gaudium sona gorum pascua gregum. donec effundat sup nos spiritus de excelsō. **E**t erit desertū i chermel. ⁊ chermel in saltū reputabit. et habitabit in solitudine iudiciū. ⁊ iusticia in chermel sedebit. **E**t erit opus iusticie pax. ⁊ cultus iusticie silentiū. et securitas vsq; in sempiternū. **E**t sedebit populus me^o i pulchritudine pacis. ⁊ in tabernaculis fiducia ⁊ in requie opulenta. **S**rado aut̄ in descensione saltus: ⁊ humilitate humiliabitur ciuitas. **B**eati qui seminatis sup oēs aq̄s. imittentes pedē bouis et asini. XXXIII

Uequi p̄daris. Nonne ⁊ ipse p̄daberis: Et qui spernis. nōne ⁊ ipse sperneris. **C**um cōsummaueris depredationem. dep̄daberis. cum fatigatus desieris cōtemnere. contēneris. **D**ñe miserere nostri. te em̄ expectamus. esto brachium nostruz in mane: ⁊ salus nostra in tempe tribulationis. **A** voce angeli fugerūt populi: ⁊ ab exaltatione tua disperse sunt gentes. **E**t cōgregabunt spolia vestra sic colligib^o bruc^o: velut cū fosse plene fuerit de eo. **M**agnificat^o ē dñs q̄niaz habitauit i excelsō: ipluit syon iudicio ⁊ iusticia: ⁊ erit fides in tēporib^o suis. **D**iuitie salutis sapia ⁊ sciētia: timor dñi ipse ē thesaur^o eius. **E**cce vidētes clamabūt foris: āgeli pacis amare flebūt. **D**issipate sunt vie cessauit trāsēs p̄ semitā: irritū factū est pactū: p̄icit ciuitates: nō reputauit hoies. **L**uxit ⁊ elanxit terra. p̄fusus ē liban^o ⁊ obforduit. **E**t factus ē sarō sicut desertū: ⁊ p̄cussa ē basan ⁊ carmelus. **N**ūc p̄surgā dicit dñs: nūc exaltabor ⁊ nūc sublimabor. **C**ōcipietis ardorē ⁊ parietis stipulā: spiritus v̄r v̄rcinis vorabit vos et erūt populi q̄si de incēdio ignis: spine cōgregate igni cōburent. **A**udite q̄ lōge estisq̄ fecerim ⁊ cognoscite vicini fortitudinē meā. **C**ōterriti sunt in syon peccatores: possedit timor hypocritas. **Q**uis poterit habitare de vobis cuz igne deuorante: aut q̄s habitabit ex vobis cū ardorib^o sempiternis: **Q**ui ambulat in iusticijs: ⁊ loquit veritates: q̄ p̄icit auariciā ex calūnia: ⁊ excutit manus suas ab omi munere. **Q**ui obturat aures suas ne audiat sanguinē: ⁊ claudit oculos suos ne videat malum. **I**ste i excelsis habitabit. munimēta saxorū sublimitas eius. **P**anis ei datus ē aque eius fideles sūt. **R**egē in decore suo vi-

debūt oculi eius: cernent terrā de longe. **C**ortuum meditabit timorem. **U**bi est litteratus ubi legis v̄ba pōderans: ubi est doctor paraulorū: **P**opulū imprudentē non videbis: p̄lm alti sermonis: ita vt nō possis intelligere disertitudinem lingue eius: in quo nulla ē sapiētia. **R**espice syon ciuitatez solennitatis nostre. **O**culi tui videbūt hierlm habitatio/nem opulentā tabernaculam quod nequaquā transferri poterit. nec auferent clauis eius in sempiternū ⁊ omnes funiculi ei^o non rumpentur: qz solummō ibi magnificus ē dñs noster. **L**ocus fluuiozū riuu latissimi ⁊ patentēs nō trāsibit sup eū nauis remigū: neq; trier^o magna transgrediet eū. **D**ñs em̄ iudex noster: dñs legifer noster: dñs rex noster. **I**pe saluabit nos. **L**axati sunt funiculi tui: sed nō p̄ualebūt. **S**ic erit malus tuus vt dilatare signuz nō queas. **T**unc diuident spolia p̄darū militarum clauis diripiet rapinam. nec dicit vicinus. elāguī. **P**opulus qui habitat in ea: auferetur ab eo iniquitas. XXXIII

Accedite gentes ⁊ audite: ⁊ populi at tēdite: audiat tra ⁊ plenitudo ei^o orb^o ⁊ oē germē ei^o qz indignatio dñi sup oēs gentes: ⁊ furor sup vniūsz maliciā eozū. **I**nterfecit eos ⁊ dedit eos in occisionē. **I**nterfecti eozū p̄ficiēt: ⁊ de cadauerib^o eozū ascendet fetor. **T**abescēt mōtes a sanguine eozū: ⁊ tabescet ois militia celozū: ⁊ cōplicabūt sicliber celi: ⁊ ois militia eozū defluet sicut defluit foliū de vinea ⁊ de ficu: qm̄ inebriat^o est in celo gladius me^o. **E**cce sup idumeā descendet ⁊ sup p̄lm interfectiōis mee ad iudiciū. **G**ladius dñi replet^o est sanguine: in crassatus est adipe de sanguine agnozū ⁊ hircorū: ⁊ de sanguine medullatorū arietū. **V**ictima em̄ dñi i bosra: ⁊ interfectio magna in terra edom. **E**t descendent vnicornes cum eis: ⁊ tauri cū potentibus. **I**nebrabit terra eozū sanguine: et humus eozū adipe pinguiū: qz dies vltiōis dñi: annus retributionis iudicij syon. **E**t cōuertent torrentes eius in picem ⁊ hum^o ei^o in sulphur. ⁊ erit terra eius i picē ardentē nocte ⁊ die: nō extinguet in sempiternū. **A**scendet fumus eius a generatione in generationem: desolabit in secula seculorū. **N**on erit transiens p̄ eā: ⁊ possidebūt illā onocrotalus ⁊ erit eius ⁊ ibis ⁊ coru^o habtabūt in ea. **E**t extendet sup eā mēsurā vt redigat ad nihilū ⁊ p̄pendiculū i desolatōez. **M**obiles ei^o nō erunt ibi: regē pot^o inuocabūt: ⁊ oēs p̄ncipes eius erūt i nihilū. **E**t oriēt^o i domib^o ei^o spine ⁊ viti ce ⁊ paliur^o i mutatōib^o ei^o: ⁊ erit cubile draconū: ⁊ pascua strutionū: ⁊ occurrēt demonia onocetaur^o ⁊ pilosus clamabit alē ad alteruz

Esaías

Ibi cubabit lamia et inuenit sibi requiem. Ibi habuit foveas ereticus et enutriuit catulos: et circumfodit et fouit in umbra eius. Illi congregati sunt milui: alter ad alterum. Requirit diligenter in libro domini et legit: unum ex eis non defuit. alter alterum non quesit: quia quod ex ore meo preceperat ille mandauit: et spiritus eius ipse congregauit ea: et ipse misit eis sortem et manus eius diuisit eam illis in mensuram. Usque in eternum possidebunt eam: in generatione et generatione habitabunt in ea.

XXXV

Ierabit deserta et inuisa: et exultabit solitudo: et florebit quasi lilium. Germinans germinabit: et exaltabit letibunda et laudans. Gloria libani data est ei: de cor carmeli et saron. Ipsi videbunt gloriam domini et decorum dei nostri. Confortate maris dissolutas: et genua debilia roborate. Dicite. Pusillanimes confortamini et nolite timere. Ecce deus noster ultionem adducet retributorem: deus ipse ueniet et saluabit nos. Tunc aperientur oculi cecorum et aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut ceruus claudus. et apta erit lingua mortuorum: quia scisse sunt in deserto aque: et torquentes in solitudine: et que erat arida in stagnum et sities in fontes aquarum. In cubilibus in quibus prius diacones habitabant. orietur uirum calami et iunci: et erit tibi semita: et uia sancta uocabitur. Non transibit per eam pollutus: et hec erit uobis directa uia: ita ut stulti non errent per eam. Non erit ibi leo: et mala bestia non ascendet per eam nec inueniet ibi. Et ambulabunt qui liberati fuerint et redempti a domino: conuertentur et uenient in syon cum laude et leticia sempiterna super caput eorum. Gaudium et leticiam obtinebunt et fugiet dolor et gemitus.

XXXVI

Factum est in quartodecimo anno regis ezechie: ascendit sennacherib rex assyriorum super omnes ciuitates iuda militans. et cepit eas. Et misit rex assyriorum rapsaces de lachis in hierusalem ad regem ezechiam in manu graui: et stetit in aqueductu piscine superioris. in uia agri fullonis. Et egressus est ad eum eliachim filius helchie qui erat super domum: et sobna scriba: et ioabe filius asaph acometeris. Et dixit ad eos rapsaces. Dicite Ezechie. Hec dicit rex magnus assyriorum. Que est ista fiducia qua confidis: aut quo consilio vel fortitudine rebelare disponis? Super quem habes fiduciam: quia recessisti a me? Ecce confidis super baculum rundinum fractum istum super egyptum: cui si innisus fuerit homo. intrabit in manum eius et perforabit eam: sic pharaon rex egypti omnibus qui confidunt in eo. Quia si responderis mihi: in domino deo nostro confidimus: nonne ipse est

cui abstulit ezechias excelsa et altaria: et dixit iude et hierusalem coram altari isto adorabitis. Et nunc tradet te domino meo regi assyriorum et dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere ascensores eorum. Et quomodo sustinebis faciem iudicis unius loci ex seruis domini mei minoribus? Quia si confidis in egypto. in qua driga et in equitibus: et nunc nunquid sine domino ascendi ad terram istam ut disperderem eam? Dominus dixit ad me. Ascende super terram istam et disperde eam. Et dixit eliachim: et sobna: et ioabe ad rapsaces. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligimus enim. ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi qui est super murum. Et dixit ad eos rapsaces. Nunquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus. ut loquerer omnia uerba ista: et non potius ad uiros qui sedent in muro ut comedant stercorem suum et bibant uinam pedum suorum uobiscum? Et stetit rapsaces: et clamauit uoce magna iudaice et dixit. Audite uerba regis magni. regis assyriorum. Hec dicit rex. Non uos seducat ezechias: quia non poterit eruiere uos. et non uobis tribuat fiduciam ezechias super domino. dicens. Eruiens liberabit nos dominus: non dabit ciuitas ista in manus regis assyriorum. Nolite audire ezechiam. Hec enim dicit rex assyriorum. Facite mecum benedictionem: et egredimini ad me et comedite unumquisque uinum suum: et unumquisque sicut suum: et bibite unumquisque aquam cisternae suae donec ueniam et tollam uos ad terram quam est uis terra uestra: terram frumenti et uini: terram panis et uinearum. Hec conturbet uos ezechias. dicens: dominus liberabit nos. Nunquid liberauerunt dii gentium unumquisque terram suam de manu regis assyriorum? Ubi est deus emath et arphat? Ubi est deus sepharuaim? Nunquid liberauerunt samariam de manu mea? Quis est ex omnibus diis terrarum istarum qui eruerit terram suam de manu mea: ut eruat dominus hierusalem de manu mea? Et siluerunt et non responderunt ei uerbum. Mandauerat enim rex dicens: ne responderetis ei. Et ingressus est eliachim filius helchie qui erat super domum: et sobna scriba: et ioabe filius asaph acometeris. ad ezechiam scissis uestibus et nunciauerunt ei uerba rapsaces.

XXXVII

Factum est cum audisset rex ezechias scidit uerba sua: et obuoluit se sacco: et intrauit in domum domini. Et misit eliachim qui erat super domum: et sobna scriba et seniores de sacerdotibus optis sacerdotibus. ad esaiam filium amos prophetam: et dixerunt ad eum. Hec dicit ezechias. Dies tribulationis et correptionis: et blasphemie dies hec: quia uenerunt filii usque ad partum: et uirtus non

est parienti. **S**i quo modo audiat deus tu⁹
verba rapsaces quem misit dñs rex assyrioz
dñs suus ad blasphemandū dominū deum
viuentez: et exprobrandū sermonibus quos
audiuit domin⁹ deus tuus. **L**euā ergo ora-
tionem p reliquijs que reperte sūt. **E**t vene-
runt serui regis ezechie ad esaiam: et dixit ad
eos esaias. **H**ec dicetis domino vestro. **H**ec
dicit dñs. **N**etimeas a facie verborū q̄ audi-
sti: quibus blasphemauerūt pueri regis assy-
rioz me. **E**cce ego dabo ei spm̄ et audiet nū-
ciū: et reuertet ad terrā suam: et corruere eum
faciam gladio in terra sua. **R**euerfus est au-
tem rapsaces et inuenit regem assyriozū pre-
liantē aduersus lobnam. **A**udierat em̄ quia
pfectus esset de lachis: et audiuit de taracha
rege ethiopic dicētes: egressus est vt pugnet
cōtra te. **E**d cū audisset misit nūcios ad eze-
chiaz dicēs. **H**ec dicetis ezechie regi iudelo-
quētes. **N**ō te decipiat deus tuus in quo tu
confidis dicēs: nō dabit hierusalē in manu
regis assyriozū. **E**cce tu audisti omia que fe-
cerūt reges assyriozū oibus terris q̄s libuer-
terunt: et tu poteris liberari. **N**unquā erucūt
eos dñi gentium quos subuerterunt patres
mei: gozan et aran et reseph et filios eden qui
erant in thalassar. **U**bi est rex emath et rex
arfath et rex vrbis sepharnaim ana et aua. **E**t
tulit ezechias libros de manu nunciorū et le-
git eos: et ascendit in domū dñi et expādit eos
coram dño. **E**t orauit ad dñm̄ dicens. **D**ñe
exerituum deus isrl̄ q̄ sedes sup cherubin. tu
es deus solus oim regnozū terre: tu fecisti ce-
lum et terrā. **I**nclina dñe aurē tuam et audi
ap̄ oculos tuos et vide: et audi oia vba senna-
cherib que misit ad blasphemandū deum vi-
uentem. **V**ere em̄ dñe desertas fecerūt reges
assyriozū terras et regiones earum: et dede-
runt deos earū igni: nō em̄ erant dñi s̄ opera
manuū hominū. lignū et lapis: et cōminuerūt
eos. **E**t nunc dñe deus noster salua nos d̄ ma-
nu eius: et cognoscāt omia regna terre: q̄a tu
es dñs solus. **E**t misit esaias filius amos ad
ezechiam dicens. **H**ec dicit dñs deus israel.
Pro quibus rogasti me de sennacherib rege
assyriozū: hoc est verbū qd̄ locut⁹ ē dñs sup
eum. **D**espexit te et subsannauit te virgo filia
sion: post te caput mouit filia hierusalē. **C**ui
exprobrasti: et quem blasphemasti et sup quē
exaltasti vocem tuam: et leuasti altitudinem
oculorū tuorum: **A**d sanctū israel. **I**n manu
seruoz tuorum exprobrasti domino et dixisti
In multitudine quadrigarū meaz ego ascē-
di a latitudine montiū: iuga libani: et succidaz
excelsa cedrozū eius: et electas abietes illius
et introibo altitudinē summitatis eius sal. itz

carni eius. ego fodi et bibi aquā: et siccaui
vestigio pedis mei oēs riuos aggerum. **N**ū-
quid nō audisti q̄ olim fecerim ei: **E**x diebus
ātiq̄is ego plasmaui illud. et nunc adduxi et
factum est in eradicationē collū cōpugnatiū
et ciuitatum munitarū. **H**abitatores earū bre-
uiata manu cōtremuerunt et confusi sunt fa-
cti sunt sicut fenū agri: et gramē pascue et her-
ba tectorū que exaruit ante q̄ maturesceret.
Habitationem tuam et gressum tuū: et introi-
tum tuū ego cognoui et insaniā tuā p̄tra me.
Cuz fureres aduersum me supbia tua ascen-
dit i aures meas. **N**onā ergo circulū i narib⁹
tuis: et frenum in labijs tuis: et reducam te i
via p̄ quā venisti. **T**ibi autē hoc erit signum
Comede hoc anno q̄ sponte nascunt: et in an-
no secūdo pomis vescere. **I**n anno autē ter-
tio seminate et merite: et plātate vineas: et co-
medite fructū earū. **E**t metet id qd̄ saluatum
fuerit de domo iuda et qd̄ reliquū est radicez
deozum et faciet fructū sursum: qz de hieru-
salem eribūt reliq̄e: et saluatio de mōte syon.
Zelus dñi exercituum faciet istud. **I**d propter
ea hec dicit dñs de rege assyriozū. **N**ō intra-
bit ciuitatē hanc et nō iaciet ibi sagittā et nō
occupabit eā clipeus: et nō mittet in circuitu
eius aggerē. **I**n via qua venit. p̄ eam reuer-
tetur. et ciuitatē hanc nō ingrediet dicit dñs
Et p̄tegam ciuitatē istā vt saluem eaz p̄pter
me et p̄pter dauid seruū meū. **E**gressus ē au-
tem angelus dñi: et percussit in castris assyrio-
rum centum octogintā quinq̄ milia. **E**t surrexe-
runt mane et ecce oēs cadauera mortuorum.
Et egressus est et abiit. **E**t reuersus est senna-
cher b rex assyrioz et habitauit in ninie. **E**t
factū est cū adoraret in templo nesrach deus
suū. adramelech et sarasar filij eius percusserūt
eum gladio. fugeruntqz in terram ararab. et
regnaui asaraddon filius eius pro eo.
In diebus illis egrotat XXXVIII
uit ezechias vsqz ad mortē: et introi-
uit ad eum esaias filius amos p̄phe-
ta et dixit ei. **H**ec dicit dñs. **D**ispone domus
tue qz morieris tu et nō viues. **E**t p̄uertit eze-
chias faciē suā ad parietē: et orauit ad dñm̄ et
dixit. **O**bscuro dñe memento queso quō am-
bulauerim corā te in veritate et in corde perfe-
cto. et quod t̄ onū est in oculis tuis. fecerim.
Et fleuit ezechias fletu magno. **E**t factū est
verbu3 domini ad **E**saiam dicens. **G**ade et
dic ezechie. **H**ec dicit domi⁹ deus dauid pa-
tris tui. **A**udiui orationē tuā et vidi lachry-
mas tuas. **E**cce ego adyciam super dies tu-
os quindecim annos. et de manu regis assy-
riozū eruam te. et ciuitatem istam. et p̄tegam
eam. **H**oc autē tibi erit signū a domino: quia

Esaias

faciet dñs verbum hoc quod locut⁹ est. **E**cce ego reuertifaciam ymbraz linearum p q̄s descenderat in horologio achaz i sole retrosum decem lineis. Et reuersus est sol decem lineis p gradus quos descenderat. Scriptura ezechie regis iuda cū egrotasset et cōualuisset de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dierū meorū: vadam ad portas inferi. Quæ fuit residuū annorū meorū. Dixi nō videbo dñm deum in terra vſuentiū. nō aspiciam hominem vltra: et habitatorē quietis. Generatio mea ablata est et cōuoluta est a me q̄si tabernaculū pastorū. Precisa est velut a texente vita mea: dū adhuc ordier succidit me. De mane vsq̄ ad vespērā finies me sperabā vsq̄ ad mane. Quasi leo sic cōtriuuit ossa mea. De mane vsq̄ ad vespērā finies me. Sicut pall⁹ hyrūdinis sic clamabo: meditabor vt columba. Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelsum. Pomie vim patior: respōde p me. Quid dicā aut quid respōdebit mihi cū ipse fecerim? Recogitabo tibi omēs annos meos in amaritudine aie mee. Domine si sic viuif: et in talibus vita spūs mei. Corripies me et viuificab me: ecce i pace amaritudo mea amarissima. Tu autē eruisti animā meā vt nō p̄iret: piecisti post tergū tuū omia peccata mea. Quia nō infernus p̄tebif tibi: neq̄ mors laudabit te nō expectabūt q̄ descendent in lacū veritatē tuā. Quis viuēs ipse cōfitebif tibi sicut et ego hodie. Pater filiis notam faciet veritatē tuā. Dñe saluū me fac: et psalmos nostros cātābim⁹: cūctis diebus vitenostre in domo dñi. Et iussit esaias vt tollerēt massam d̄ ficis et cataplasmarēt sup vulnus et sanarēt. Et dixit ezechias. Quod erit signū qz ascēdam in domū dñi. XXXIX

In tpe illo misit merodach baladan fili⁹ baladan rex babilonis libros et munera ad ezechias. Audierat em̄ qz egrotasset et cōualuisset. Letatus ē aut super eis ezechias: et ostendit eis cellam aromātū et argenti et auri et odoramētorum et vnguenti optimi et omnes apothecas supellectilis sue. et vniuersa que inuenta sunt in thesauris eius. Non fuit verbum quod non ostēderet eis ezechias in domo sua. et in omni potestare sua. Introiuit aut esaias propheta ad ezechiam regem et dixit ei. Quid dixerunt viri isti. et vnde venerunt ad te? Et dixit Ezechias. De terra longinqua venerunt ad me. de babilone. Et dixit. Quid viderūt in domo tua? Et dixit ezechias. Omnia que i domo mea sunt viderūt. Nō fuit res quam nō ostēderi eis in thesauris meis. Et dixit esaias ad ezechiam. Audi verbū dñi exercituū. Ecce di-

es venient et auferent omnia q̄ in domo tua sūt. et q̄ thesaurizauerūt p̄ses tui vsq̄ ad diez hanc in babilonez. Nō relinquet quicq̄ die dñs. Et de filiis tuis q̄ exhibūt de te q̄s generis tollent. et erūt eunuchi in palatio regi babilonis. Et dixit ezechias ad Esaiam. Bonū verbū dñi qd̄ locut⁹ est. Et dixit. Fiat tm̄ pax et veritas in dieb⁹ meis. XL

Consolamini consolamini popule meus dicit de⁹ vester. Loquimur ad cor hierusalē et aduocate eam. q̄niam cōpleta est malitia eius. dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu dñi duplicia pro obibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto. Parate viā domini. rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt praua in directa et aspera in vias planas. Et reuelabit gloria domini: et videbit omnis caro parit⁹ os dñi locutū est. Vox dicentis. clama. Et dixi. Quid clamabo: Omnis caro fenit. et omnis gloria ei⁹ q̄si flos agri. Excicatum est fenū et cecidit flos. qz spūs dñi sufflauit in eo. Vere fenū est plus. Excicatum est fenū et cecidit flos. verbū autē domi manet in eternū. Super montes excelsum ascende tu q̄ euangelizas sion: exalta in fortitudine vocem tuā q̄ euangelizas hierlm. Exalta noli timeare. Dic ciuitatibus iude. Ecce de⁹ vester. Ecce dñs deus in fortitudine veniet. et brachiū eius dominabit. Ecce merces eius cuz eo. et opus illi⁹ corā illo. Sicut pastor gregem suū pascet in brachio suo cōgregabit agnos: et in sinu suo leuabit. fetas ipse portabit. Quis mēsus est pugillo aq̄s et celos palmo pōderauit. Quis appendit tribus digitis molē terre: et li brauit in pondere montes. et colles in statera. Quis adiuuit spm̄ dñi. aut quis cōsiliarius eius fuit et ostendit illi: Cū quo inuit cōsiliuz et instruxit eū et docuit eū semitam iusticie. et erudiuit eū sciētia. et viam prudētie ostēdit illi. Ecce gētes q̄si stilla situle: et q̄si momētū statera reputate sunt. Ecce insule q̄si puluis exiguus. et liban⁹ nō sufficiet ad succēdēdum et aialia eius nō sufficiēt ad holocaustū. Omnes gētes q̄si non sunt. sic sunt corā eo. et quasi nihilum et inane reputate sunt ei. Cui q̄ similes fecistis deū: aut quaz imaginem ponetis ei? Nunquid sculptile cōstabit faber: aut aurifer auro figurabit illud et lamis argēteis argētaris? Fortelignum et imputribile elegit artifex sapiens. querit quomodo statuat simulacrum qd̄ nō moueatur. Nunquid nō scietis? Nunquid non audistis? Nunquid non annūciatum est vobis ab initio? Nunquid non intellexistis fundamēta terre? Qui sedet super

gyrum terre: et habitatores eius sunt quasi locuste. Qui extendit velut nihil celos: et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum. Quis dat secreto: ut scrutatores quasi non sint: iudices terre velut inanes fecit. Et quidem neque plantato: neque satos: neque radicato in terra trunco eorum. Repente flauit in eos: et aruerunt et turbo quasi stipulam auferet eos. Et cui assimilastis me: et ad equalis dicit sanctus. Venate in excelsum oculos vestros: et videte quod creauit hec. Qui educit in numero militiam eorum: et omnes ex nomine vocat. Propter multitudinem fortitudinis et roboris: et tutisque eius: neque vnum reliquum fuit. Quare dicit iacob et loquitur israel: abscondita est vita mea a domino: et a deo meo iudicium meum transibit. Nunquid nescis: aut non audisti: Deus sempiternus dominus qui creauit terminos terre: et non deficiet neque laborabit: nec est inuestigatio sapientie eius. Qui dat lassio virtutem. et his qui non sunt fortitudinem et robur multiplicat. Deficient pueri et laborabunt: et iuvenes in infirmitate cadent. Qui autem sperant in domino mutabunt fortitudinem: assumunt pennas sicut aquile. currunt et non laborabunt: ambulabunt et non deficiet. **XLII** Accedant ad me insule: et gentes mutant fortitudinem. Accedant et tunc loquatur simul ad iudicium propinquemus. Quis suscitauit ab oriente iustus: vocauit eum et sequeretur se: Dabit in conspectu eius gentes: et reges obtinebit. Dabit quasi puluerem gladio eius. sicut stipulam vento raptat arcum eius. Persequetur eos: transibit in pace: semita in pedibus eius non apparebit. Quis hec operatur est et fecit: vocans generationes ab exordio? Ego dominus primus et nouissimus ego sum. Uiderunt insule et timuerunt. extrema terre obstupuerunt: appropinquauerunt et accesserunt. Unus quisque proximo suo auxiliabit: et fratri suo dicet confortare. Confortauit faber erarius percussiens malleo eum qui cudebat tunc temporis dicens glutino bonum est: et confortauit eum clavis ut non moueat. Et tu israel serue meus iacob quem elegi. semen abraam amici mei. in quem apprehendi te. ab extremis terre et a longinquis eius vocavi te: et dixi tibi. Seruus meus es tu elegi te et non abiici te. Ne timeas quia ego tecum sum. ne declines quia ego deus tuus. Confortauit te et auxiliatus sum tibi: et suscepit te dextera iusti mei. Ecce profundent et erubescunt omnes qui pugnant aduersum te. Erunt quasi non sint. et pibunt viri qui contradicunt tibi. Queres eos et non inuenies viros rebelles tuos: et erunt quasi non sint et veluti consumptio hominis bellantis aduersum te. quia ego dominus deus tuus apprehendens manum tuam dicensque tibi.

Ne timeas: ego adiuu te. Poli timere vermis iacob: qui mortui estis ex israel. Ego auxiliatus sum tui dicit dominus: et redemptor tuus scilicet israel. Ego posui te quasi plastrum triturans nouum: hinc rostra ferrantia. Triturabis motes et conminues: et colles quasi puluerem pones. Ventis bis eos et ventus tollet: et turbo disperdet eos et tu exultabis in domino: in sancto israel letaberis. Egeni et pauperes querunt aquas et non sunt. lingua eorum siti aruit. Ego dominus exaudiam eos: deus israel non derelinquam eos. Aperiam in supinis collibus flumina: et in medio camporum fontes. Bonam desertum in stagna aquarum et terram inuiam in riuos aquarum. Dabo in solitudine cedrum et spinam et myrtum et lignum oliue Bonam in desertum abiete vlmum et buxum simul ut videant et sciant et recogitent et intelligant pariter: quia manus domini fecit hec et sanctus israel creauit illud. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus. asserite si quod forte habetis dixit rex iacob. Accedat et nunciet vobis quecumque ventura sunt. Priora que fuerunt nunciante: et ponemus cor nostrum et sciemus nouissima eorum et que ventura sunt indicat nobis. Annunciate que ventura sunt in futurum: et sciemus quia dii estis vos. Bene que aut male si potestis facite et loquamur et videamus simul. Ecce vos estis ex nihilo et opus vestrum ex eo quod non est. Abominatio est qui eligit vos. Suscitauit ab aqilone et veniet ab ortu solis. Vocauit nomen meum: et adducet magistratus osi lutum. et velut plastes conculcans humum. Quis annunciat ab exordio ut sciamus? et a principio ut dicamus iustus es. Non est annuncians neque predicans neque audiens sermones vestros. Primus ad sion dicit: ecce assum et hierusalem euangelista dabo. Et vidi et non erat ex istis quisque qui iniret consilium. et interrogat? responderet? Ecce omnes iniusti et vana opera eorum. ventus et inane simulacra eorum. **XLIII** Ecce seruus meus suscipiam eum. electus meus. complacuit sibi in illo anima mea. Dedit spiritum meum super eum. iudicium gentibus proferet. Non clamabit neque accipiet personam. nec audiet vox eius foris. Calamum quassatum non conteret et linum frimigans non extinguet. In veritate educet iudicium: non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium et legem eius insule expectabunt. Hec dicit dominus deus creans celos et extendens eos. firmans terram que germinat ex ea. dans flatum populo que est super terram et spiritum calcantibus eam. Ego dominus vocavi te in iusticia. et apprehendi manum tuam. et seruaui te. Et dedi te in fedus populi. in lucem gentium ut aperires oculos cecorum. et educeres de

conclusionem vincitū: de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dñs: hoc est nomē meū. **G**lam meā alteri nō dabo. et laudē meā sculpsilibus. **Q**ue p̄ma fuerūt ecce venerunt. noua quoq; ego annuncio. anteq̄ oriant̄ audita vobis faciā. **C**antate dño canticū nouum laus eius a b extremis terre. **Q**ui descendit in mare et plenitudo eius. in sūle et habitatores earū. **L**euef desertum et ciuitates eius in domibus habitabit cedar. **L**audate habitatores petre. de yrtice montiū clamabūt. **P**onent dño glam et laudē eius in insulis nūciabunt. **D**ñs sicut fortis egrediet̄ sicut vir preliator suscitabit zelū. **V**ociferabitur et clamabit. sup inimicos suos p̄fortabit̄. **T**acui sp̄ siliui: patiens fui: sicut parturēs loquar. **V**isi pabo et absorbebo siml. **D**ertos faciā montes et colles. et omne germē eorū exiccabo. **P**onā flumina in insulas et stagna arefaciā. **E**t educam cecos in viā quā nesciūt et in semitis q̄s ignorauerūt ambulare eos faciā. **P**onam tenebras corā eis in lucē et praua in recta. **H**ec yba feci eis et nō dereliqui eos. **C**onuersi sūt retrorsum. **C**ōfundant̄ p̄fusione q̄ p̄fidit̄ in sculpsili. q̄ dicunt conflati vos dy nri. **S**urdi audite et ceci intuemī ad vidēdū. **Q**uis cecus nisi fuus meus: et surdus nisi ad quē nūcios meos misi: **Q**uis cecus nisi q̄ venūdatus est: **E**t q̄s cecus nisi seruus dñi: **Q**ui vides multa. nōne custodies: **Q**ui aptas habes aures nōne audies: **E**t dñs voluit vt sanctificaret eū. et magnificaret legē et extolleret. ip̄e autē p̄ls direptus et vastatus. **L**aqueus inuenim oēs. et in domibus carcerū absconditi sūt. **F**acti sūt in rapinā nec est q̄ eruat in direptionē nec est q̄ dicat: redde. **Q**uis ē in vobis q̄ audiat hoc attendat et auscultet futura: **Q**uis dedit in direptōz iacob isrl vastantib⁹: **N**one dñs ip̄e cui peccauimus: **E**t noluerunt in v̄is eius ambulare et nō audierūt legem ei⁹. **E**t effudit sup euz indignationē furoris sui et forte bellū. et cōbussit eū in circuitu et nō cogit et succendit eū et nō intellexit. **XLIII**

Antūc hec dicit dñs creās te iacob: et formans te isrl. **N**oli timere qz redemi te. et vocaui te noīe tuo. **M**er⁹ es tu. **C**um trāsieris p̄ aqs tecum ero: et flumina nō operient te. **C**uz ambulaueris in igne nō combureris. et flāma nō ardebit in te. q̄a ego dñs deus tuus sanct⁹ isrl saluator tu⁹. **B**edi ppitiatōz tuā egyptū et ethiopiā et saba p te. **E**x quo honorabil fact⁹ es in ocul meis et gloriolus: ego dilexi te. **E**t dabo homies p te: et p̄los p aīna tua. **N**oli timere qz ego tecum sum. **A**b oriēte adducā semē tuū et ab occidēte p̄gregabo te. **B**icā aq̄loni da: et austro no-

li phibere. **A**ffer filios meos de longinquo et filias meas ab extremis terre. **E**t oēm q̄ inuocat nomē meū. in glam meā creauī eū: formaui eū et feci eū. **E**duc foras p̄lm cecū et oculos habentē: surdū et aures ei sunt. **O**ēs gentes cōgregate sunt sil et collecte sunt trib⁹. **Q**uis in vob enunciet istud: et que p̄ma sunt audire vos faciet: **B**ēt testes eorum et iustificent: et audiāt et dicant. **V**ere vos testes mei dicit dñs: et fuus me⁹ quē elegi vt sciatis et credatis mihi: et intelligatis qz ego ip̄se sum. **A**ntē me nō est format⁹ de⁹: et post me nō erit. **E**go sum ego sum dñs et non est absq; me saluator **E**go annūciaui et saluaui: auditū feci: et non fuit in vob alien⁹. **V**os testes mei dicit dñs. et ego de⁹. **E**t ab initio ego ip̄e: et nō est qui d manu mea eruat. **O**pabor q̄s auertēt illud: **H**ec dicit dñs redēptor v̄r sanctus isrl. **P**ropter vos emisi babylonē et detraxi vectes vniuersos et chaldeos in nauibus suis ḡiantes. **E**go dñs sanctus v̄r: creans isrl: rex v̄r. **H**ec dicit dñs q̄ dedit in mari viā: et in aqs torrentibus semitā. **Q**ui eduxit q̄drigaz et equum: agmē et robustū. **S**il obdormierūt nec resurgent: contriti sūt q̄si linū: et extincti sunt. **N**e memineritis porū et antiq̄ ne intuamī. **E**cce ego facio noua: et nūc orient̄: vtiq; cognoscetis ea. **P**onā i deserto viā: et in inuio flumina. **E**t ḡlificabit me bestia agri. dracones et strutiones: qz dedi i deserto aqs: et flumina in inuio. vt darē potū p̄lo meo electo meo. **P**opuluz isrlū formaui mihi: laudē meā narrabit. **N**ō me inuocasti iacob nec laborasti in me israel. **N**ū obtulisti mihi arietē holocausti tui et victimis tuis nō glorificasti me. **N**ō te fuisse feci in oblatione. nec laborem tibi p̄bui i thure **N**ō emisti mihi argento calamū: et adipe victimarū tuarū non iebraisti me. **V**erū tamen fuisse me fecisti i peccatis tuis p̄bui mihi laborem in iniq̄tatibus tuis. **E**go sum. ego suz ip̄e. q̄ deleo iniq̄tates tuas p̄pter me et peccatorum tuorū nō recordabor. **R**educ me i memoria et iudicemur simul: narra si qd habes vt iustificeris. **P**ater tuus p̄m peccauit et in terptes tui p̄uaricati sunt in me. **E**t p̄amina ui p̄ncipes sanctos: dedi ad internitōz iacob et isrl in blasphemā. **XLIII**

Antūc audi iacob serue meus: et isrl quē elegi. **H**ec dicit dñs faciēs et formans te: ab vtero auxiliator ta⁹. **N**oli timere serue meus iacob: et rectissime quem elegi. **E**ffundaz em aqs sup sitientē et fluenta sup aridā. **E**ffundā sp̄m meū sup semē tuum: et b̄ndictōz meā sup stirpē tuā: et germinabūt inter herbas q̄li salices iuxta preterfluentes aquas. **I**ste dicet domini ego sum: et ille vo-

cabit in nomine iacob. Et scribet manu sua
dño: et in nomine isrl' assimilabit. Hec dicit do-
minus rex isrl' et redemptor eius dñs exerci-
tuum. Ego primus et ego nouissimus: et absq̃
me nõ est deus. Quis similis mei? Uocet et an-
nunciet: et ordinẽ exponat mihi. Ex quo cõ-
stitur mihi ip̃m antiquũ. Ventura et q̃ futu-
ra sunt annũciat eis. Nolite timere: neq̃ con-
turbemini. Extunc audire te feci: et annũciaui.
Vos estis testes mei. Nunquid est deus absq̃
me: et formator quẽ ego nõ nouerim? Plaste
idoli omẽs nihil sunt: et amantissima eorũ nõ
pderũt eis. Ip̃si sunt testes eorũ: qz non vi-
dent neq̃ intelligũt: vt pfundant. Quis for-
mauit deũ: et sculptile cõflauit. ad nihil vtile
Ecce omẽs p̃cipes ei' confundent. Fabri
em̃ sunt ex hominibus. Cõuenient em̃ oẽs: sta-
bunt et pauebũt: et cõfundent siml. Fab fer-
rarius lima opatus est: in prunis et i malleis
formaui illud: et opatus est in brachio forti-
tudinis sue. Esuriet et deficiet nõ bibet aquã
et lassescet. Artifex lignarius extẽdit normã:
formaui illud in rucina. Fecit illud in angu-
laribus: et in circino tornauit illud. et fecit ima-
ginem viri q̃si speciosum hoĩem habitantem
in domo. Succidit cedros: tulit ilicẽ et quer-
cum q̃ steterat inter ligna saltus. Plantauit
pinũ quã pluuia nutriuit: et facta est hoĩbus
in focũ. Sũpsit ex eis et calefact' est: et succen-
dit et coxit panes: de reliquo aut' operat' est
deũ et adorauit: fecit sculptile: et curuatus est
añ illd. Mediu' ei' cõbussit igni et de medio
ei' carnes coxit et comedit: coxit pulmentũ et
saturatus est: et calefactus est et dixit. Uach
calefactus sum. vidi focũ. Reliquũ aut' eius
deũ fecit et sculptile sibi. Curuaf añ illud: et
adorat illud et obsecrat. dicẽs. Libera me. qz
deus me' es tu. Rescuerũt neq̃ intellexerũt.
Obliti em̃ sunt ne videãt oculi eorũ. et ne in-
telligant in corde suo. Nõ recogitant i mẽte
sua neq̃ cognoscunt neq̃ sentiunt vt dicant.
Abdieratẽ eius cõbussit igni et coxi sup car-
bones eius panes. coxi carnes et comedi. et
de reliquo ei' idolũ faciam. Añ truncũ ligni
p̃cidam. Pars ei' cinis e. Cor insipiẽs ado-
rabit illud. et nõ liberabit aĩam suã. Neq̃ di-
cer: forte mendaciũ est in dextera mea. Abẽ-
mento horũ iacob et isrl': qm̃ seruus me' es tu
Formaui te. seruus meus es tu isrl'. non obli-
uiscaris me. Belei vt nubẽ iniquitates tuas
et q̃si nebulã peccata tua. Reuertere ad me:
qm̃ redemi te. Laudate celi qm̃ misericordiã
fecit dñs. iubilate extrema terre. Resonate
mõtes laudationẽ saltus et oẽ lignũ ei'. Añ
redemit dñs iacob. et israhel gloriabit. Hec di-
cit dñs redemptor tuus. et formator tuus ex

vtero. Ego sum dñs faciens oĩa. extendens
celos salus. stabilis terrã et nullus mecum.
Irrita faciens signa diuinorũ. et ariolos i fu-
rorem vtens. Cõuertens sapiẽtes retrosum
et sciam eorũ stultã faciens. Suscitãt verbũ
serui sui. et cõsiliũ nunciozũ suorũ complens.
Qui dico hierlm habitaberis. et ciuitatib' iu-
de edificabimini. et destra eius suscitabo. Qui
dico pfundo desolare. et flumina tua arefaciã
Qui dico cyro pastor meus es et oẽm volun-
tatem meã cõplebis. Qui dico hierlm edifi-
caberis et templo fundaberis. XLV

Hec dicit dñs christo meo cyro cuius
apprehedi dexterã vt subijciam ante
faciem ei' gentes et dorsa regũ vt tam
Et aperiam corã eo ianuas. et porte nõ clau-
dẽtur. Ego añ te ibo. et gloriosos terre humi-
liabo. Portas ereas cõteram et vectes ferre-
os cõfringaz. Et dabo tibi thesauros absco-
ditos. et archana secretorũ vt scias qz ego do-
min' q̃ voco nomẽ tuũ. deus isrl' p̃p̃t seruum
meũ iacob et isrl' electũ meũ. Et vocaui te no-
mine tuo. assimilauit te. et non cognouisti me.
Ego dñs. et nõ est amplius. Extra me nõ est
deus. Accingi te et nõ cognouisti me. vt sciat
hi q̃ ab ortu sol' et q̃ ab occidẽte. qm̃ absq̃ me
non est deus. Ego dñs et nõ est al'. formans
lucẽ et creans tenebras. faciens pacẽ et creans
malũ. Ego dñs faciens oĩa hec. Rorate celi
desup et nubes pluãt iustũ. apiãt terrã et ger-
minet saluatorem. et iusticia oriat siml. Ego
dñs creauit eũ. Ve q̃ tradidit factori suo. te-
sta de samijs terre. Nunquid dicit lutum figu-
lo suo. qd facis et op' tuũ absq̃ manibus est
Ve q̃ dicit patri qd generas. et mulieri quid
parturis. Hec dicit dñs sanctus isrl' plastes
eius. Ventura interrogate me. sup filios me-
os et sup opus manũ mearũ mandate mihi
Ego feci terrã. et hoĩem sup eã creauit. Ego
et man' mee tẽderunt celos. et omni milite
eorũ mandaui. Ego suscitaui eũ ad iusticiaz:
et oẽs vias eius dirigam. Ip̃e edificauit ciui-
tatẽ meã: et captiuitatẽ meã dimittet: nõ in p̃-
cio neq̃ in muneribus. dicit dñs deus exerci-
tuum. Hec dicit dñs. Labor egypti et negoci-
atio ethiopiẽ et sabaim viri sublimes ad te
transibũt et tui erunt. Post te ambulabunt:
vincti maniciis pergent: et te adorabunt teq̃
deprecabunt. Tantũ in te est deus et non est
deus absq̃ te. Veretur es deus absconditus.
deus isrl' saluator. Cõfusi sunt et erubuerunt
oẽs simul: abierũt in cõfusione fabricatores
errorũ. Isrl' saluatus est in dño salute eterna.
Nõ cõfundemi et nõ erubescetis vsq̃ in secu-
lum seculi: qz hec dicit dñs creans celos. Ip̃e
deus formans terram et faciens eam: ip̃e

plastres eius. **N**ō in vanū creauit eā. s̄ vt habitet formauit eaz. **E**go dñs et non est alius. **N**on in abscondito locutus sum: in loco terre tenebroso. **N**ō dixi semini iacob frustra: que rite me. **E**go dñs loquēs iusticiā. annūciāns recta. **C**ōgregamī et venite: et accedite siml q̄ saluati estis ex gentibus. **N**escierūt q̄ leuant signū sculpture sue: et rogāt dñm non saluantem. **A**nnūciate et venite: et p̄siliamini simul. **Q**uis auditū fecit hoc ab initio: **E**xtunc p̄dixi illud. **N**ūquid nō ego dñs: et nō est vltra deus absq̄ me? **D**eus iustus et saluās nō est p̄ter me. **C**ōuertimini ad me et salui eritis omnes fines terre: q̄ ego de⁹ et nō est alius. **I**n memetip̄o iurauī. egrediet̄ de ore meo iusticie verbū: et nō reuertet̄. q̄ mihi curuabitur omne genu: et iurabit omis lingua. **E**rgo in dño dicet. **H**ec sunt iusticie et imperiū. **A**d eū venient: et confundent̄ omēs q̄ repugnāt ei. **I**n dño iustificabit̄ et laudabit̄ omē semē israel.

XLVI

Confractus est bel. cōtritus est nabo facta sunt simulacra corū bestijs et iumentis. **O**nera vestra graui pōdere vsq̄ ad lassitudinē cōtabuerūt et contrita sūt simul. **N**on potuerūt saluare portante: et aīa eorū in captiuitatē ibit. **A**udite me dom⁹ iacob: et omne residuū domus isrl. **Q**ui portamini a meo vtero: q̄ gestamini a mea vulua. **V**sq̄ ad senectam ego ipse: et vsq̄ ad canos ego portabo. **E**go feci et ego feram: ego portabo et saluabo. **C**ui assimilastis me et adēquastis: et comparastis me et fecistis similem. **Q**ui confertis aurū de sacculo: et argētū statera ponderatis. **C**onducētes artificē vt faciat deū et p̄cidunt et adorāt. **P**ortant illū in humeris gestantes: et ponentes in loco suo. **E**t stabit: ac de loco suo nō mouebit̄. **S**ed et cū clamauerit ad eū nō audiet: de tribulatiōe nō saluabit eos. **M**emētote istud et cōfūdāmini redite preuaricatores ad cor. **R**ecordamini p̄oris seculi: qm̄ ego sum deus et non est vltra deus: nec ē siml̄ mei annūciās ab exordio nouissimū: et ab initio que necdū facta sunt dicēs. **C**onsiliū meū stabit: et omis volūtas mea fiet. **V**ocans ab oriente iustum et de terra longinq̄ virū volūtat̄ mee. **E**t locut⁹ sum et adducā illud: creauī et faciā illud. **A**udite me duro corde: qui longe estis a iusticia. **P**rope feci iusticiā meā: non elongabitur: et salus mea nō morabit̄. **D**abo in syon salutē et in israel gloriā meam.

XLVII

Descende: sede in puluere virgo filia babilon: sede in terra. **N**on est solitū filie chaldeorū: q̄ vltra non vocaberis mollis et tenera. **T**olle molaz et molefari

nam: denuda turpitudinē tuaz. **D**iscooperi humerū reuela crura: tran si sumia. **R**euelabitur ignominia tua: et videbit̄ opprobrium tuū. **A**litionē capiam: et nō resistet michi hō. **R**edemptor noster dñs exercitū: nomē illius sanctus isrl. **S**ede tacens et intra in tenebras filia chaldeorū: q̄ nō vocaberis vltra domina regnorū. **F**ratus sum sup pplm meum cōtamināui hereditatē meā: et dedi eos in manu tua. **N**ō posuisti eis misericordias. **S**up senem aggrauasti iugū tuū valde: et dixisti. **I**n sempiternū ero dñs. **N**ō posuisti hec sup cor tuū. neq̄ recordata es nouissimi tui. **E**t nunc audi hec delicata: et habitās cōfident̄. q̄ dicis in corde tuo: ego sum: et nō est preter me amplius. **N**ō sedebo vidua: et ignorabo sterilitatē. **V**eniet tibi duo hec subito in die vna sterilitas. et viduitas. **U**niuersa venerūt sup te p̄pter multitudinē maleficiorū tuorū. et p̄pter duritiā incātatorū tuorū vehemētē. **E**t fiduciā habuisti in malitia tua: et dixisti. **N**on est q̄ videat me. **S**apia tua et scia tua hec decepit te. **E**t dixisti i corde tuo. **E**go sum et p̄ter me nō est altera. **V**eniet super te malū: et nescies orū eius. et irruet sup te calamitas quam nō poteris expiare. **V**eniet super te repente miseria quā nescies. **S**ta cū incantatoribus tuis et cū multitudine maleficorū tuorū in q̄bus laborasti ab adolescentia tua. si forte qd̄ p̄sit tibi: aut si possis fieri fortior. **D**efecisti in multitudine cōsiliozum tuorum. **S**tent et saluēt te augures celi q̄ p̄templabāt tur sidera et supputabant menses vt ex eis annūciarēt ventura tibi. **E**cce facti sunt quasi stipula: ignis cōbussit eos. **N**on liberabūt aīam suā de manu flāme: non sunt p̄unc q̄b⁹ calefiāt: nec focus vt sedeāt ad eū. **S**ic facta sunt tibi: in q̄buscunq̄ laboraueras. **N**egociatores tui ab adolescentia tua: vnusquisq̄ in via sua errauerunt. **N**on est qui saluet te.

XLVIII

Audite hec domus iacob q̄ vocamini nomie isrl: et de aquis iuda existis: q̄ iuratis in nomie domi: et dei isrl recordamini. nō in veritate neq̄ in iusticia. **D**e ciuitate em̄ sancta vocati sunt: et super deū isrl cōstabiliti sunt. **D**ñs exercitūz nomen eius. **P**riore ex tunc annūciaui et ex ore meo exierūt: et audita feci ea. rep̄te opatus sum: et venerūt. **S**ciui em̄ q̄ dur⁹ es tu. et neruus ferre⁹ ceruix tua. et frons tua crea. **P**redixi tibi ex tunc. anq̄ venirent indicāui tibi. ne forte diceres. **I**dola mea fecerūt hec et sculptilia mea et cōflatilia mādauerunt ista. **Q**ue audisti vide omia. **V**os autē nō annūciastis. **A**udita tibi feci noua ex tunc et cōseruata sunt que nescis. **N**unc creata sunt et non

f

ex tūc. 7 añ diem. 7 nō audisti ea: ne forte dicas. ecce ego cognoui ea. Neq̄ audisti neq̄ cognouisti neq̄ extunc aperta est auris tua. Scio em̄ qz p̄uaricans p̄uaricaberis. 7 trāsgressorem ex ytero vocaui te. Prop̄ nomen meū longe faciam furores meū: 7 laude mea infrenabo tene intereas. Ecce excori te sed nō quasi argentū. elegi te in camino paupertatis Prop̄ me pp̄ me facia. vt nō blasphem̄ 7 glam meā alteri nō dabo. Audi me iacob. 7 isrl̄ quem ego voco. Ego ip̄e. ego primus 7 ego nouissimus. Manus q̄s mea fundauit terrā 7 dextera mea mēsa ē celos. Ego vocabo eos: 7 stabunt siml̄. Cōgregami oēs vos 7 audite. Quis de eis anunciauit hec? Dñs dilexit eum. faciet voluntatem suaz in babilōe. 7 brachiū suū in chaldeis. Ego ego locutus sum 7 vocaui eū. adduxi eum 7 directā est via eius. Accedite ad me. 7 audite h̄. Nō a p̄ncipio in abscondito locutus suz. Ex tpe anteq̄ fierēt ibi eram. 7 nūc dñs deus misit me 7 sp̄s eius. Hec dicit dñs deus redēptor tuus sanctus isrl̄. Ego dñs deus tu? docens te vtilia. gubernās te in via qua ambulās. Utinā attendisses mandata mea. Facta fuisset sicut flumē par̄ tua. 7 iusticia tua sicut gurgites maris. Et fuisset q̄si arena semē tuū et stirps vteri tui vt lapilli eius. Nō interisset et non fuisset attritū nomē ei? a facie mea. Egredimini de babilone. fugite a chaldeis in voce exultationis annūciate. auditum facite hoc. et efferte illud vsq̄ ad extrema t̄re. Dicit. Redemit dñs seruū suū iacob. Non siterunt in deserto cū educeret eos. Aquaz de petra p̄duxit eis. 7 scidit petrā et fluxerūt aq̄ Non est par̄ impijs dicit dominus. XLIX

Audite insule 7 attēdite populi de lōge. Dñs ab ytero vocaui me: de v̄tre matris mee recordatus est nomis mei. Et posuit os meū quasi gladiū acutum in ymbra manus sue p̄terit me. et posuit me sicut sagittam electā. In pharetra sua abscondit me: 7 dixit mihi. Seruus meus es tu isrl̄ qz in te glorificabor. Et ego dixi. In vacuuz laboraui: sine causa et vane fortitudinē meaz cōsumpsi. Ergo iudiciū meū cū dño et opus meū cum deo meo. Et nūc hec dicit domin? formans me ex ytero seruū sibi vt reducā iacob ad eū. et isrl̄ nō cōgregabif. Et glorificatus sum in oculis dñi: 7 deus meus factus est fortitudo mea. Et dixit. Parum est vt sis mihi seruus ad suscitādas tribus iacob: 7 feces isrl̄ conuertēdas. Bedi te in lucem gētium: vt sis salus mea vsq̄ ad extremuz terre Hec dicit dñs redemptor isrl̄. sanct? eius: ad p̄temptibilem aiām ad abominatam gentem

ad seruū dominorū. Reges videbūt 7 cōsurgent p̄ncipes et adorabunt p̄pter dñm. quia fidel est: 7 sanctū isrl̄ q̄ elegit te. Hec diē dñs In tēpe placito exaudiui te: et in die salutis auxiliatus sū tui. Et seruauit te et dedi te i febus populi vt suscitares terras 7 possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q̄ vincti sunt. exite. et his q̄ in tenebris reuelamini Sup vias pascenē 7 in oibus planis pascua eorū. Non esuriēt neq̄ sitiēt: et non pcutiet eos estus 7 sol: quia miserator eor̄ reget eos et ad fontes aquarū potabit eos. Et ponam omēs montes meos in viā: 7 semite mee exaltabunt. Ecce isti de longe veniēt: et ecce illi ab aquilone et mari: 7 isti de terra australi. Laudate celi: et exulta terra: iubilare mōtes laudem: qz cōsolatus est dñs populū suuz: et pauper̄ suozū miserebif. Et dixit syon: dereliquit me dñs: 7 dñs oblitus est mei. Nunq̄ obliuiscā potest mulier infantē suū: vt nō misereat filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego tñ non obliuiscar tui. Ecce i manib? meis descripsi te: muri tui coram oculis meis semper. Venerūt structores tui destruentes te: 7 dissipātes a te exhibūt. Leua in circuitu oculos tuos 7 vide: oēs isti congregati sūt: veniunt tibi. Quis ego dicit dñs. qz oibus his velut ornamento vestieris 7 circūdabis tibi eos q̄si sp̄sa. Qz deserta tua 7 solitudines tue et terra ruine tue: nūc angusta erūt p̄ habitatoribus et longe fugabunt q̄ absorbebant te. Adhuc dicēt in auribus tuis filij sterilitatis tue. Angustus est mihi locus: fac spaciū mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi istos? Ego steril 7 nō paries trāsmigrata 7 captiua 7 istos q̄s enutriuit? Ego destituta et sola et isti vbi hic erāt? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gētes manū meaz et ad p̄los exaltabo signū meū. Et afferent filios suos in vlnis: et filias suas sup hūeros portabunt. Et erūt reges nutricij tui: et regine nutricies tue. Vultu in terra demisso adorabunt te: et puluerē pedū tuozū lingent. Et scies qz ego dñs: sup quo nō cōfundent q̄ expectāt eum. Nūq̄d tollet a forti p̄da. aut qd captū fuerit a robusto saluū esse possit? Quia hec dicit dñs. Equidem et captiuitas a forti tollet: et qd ablatū fuerit a robusto saluabif. Eos nō q̄ iudicauerūt te ego iudicabo: et filios tuos ego saluabo. Et cibabo hostes tuos carnibus suis: et q̄si musto sanguine suo inebriabunt. Et sciet omis caro qz ego dñs saluans te: et redēptor tuus fortis iacob. L

Hec dicit dñs. Quis ē hic liber repudiij matris v̄tre: quoj dimisi eā: aut q̄s est creditor meus: cui vendidi vos?

Esaias

Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis
et in sceleribus vestris dimisi membra vestra. Quia
veni et non eras vir: vocavi et non erat qui audi-
ret. Nunquid abbreviata et puula facta est ma-
nus mea ut non possem redimere. aut non est in
me spiritus ad liberandum? Ecce in increpatione mea
desertum faciam mare: ponam flumina in siccum. Con-
putrescent pisces sine aqua: et morientur in siti. In-
duam celos tenebris et saccum ponam operimen-
tum eorum. Dominus dedit mihi linguam cruditam
ut sciam sustentare eum qui lassus est verbo. Eri-
git mane. mane erigit mihi aurem: ut audiam
quasi magistrum. Dominus deus aperuit mihi au-
tem. ego autem non contradico: retro: super non abii.
Corpus meum dedi percussoribus et genas meas
vellentibus. Satiemur eam non auertit ab increpan-
tibus et conspuentibus in me. Dominus deus auxi-
liator meus: et ideo non sum confusus. Ideo po-
sui faciem meam ut petram durissimam: et scio quoniam
non confundar. Iuxta est qui iustificat me. Quis
contradicet mihi? Stemm? sicut. Quis est aduersa-
rius meus? Accedat ad me. Ecce ego dominus de-
us auxiliator meus. Quis est qui me perdet?
Ecce oes quasi vestimentum perterent et tinea come-
det eos. Quis ex vobis timens dominum: audi-
ens vocem serui sui? Quis ambulauit in tene-
bris et non est lumen eius? Speret in nomine domini:
et innitatur super deum suum. Ecce vos omnes accen-
dentes ignem accincti flammis. Ambulate in lu-
mine ignis vestri: et in flammis quas succedistis.
De manu mea factum est hoc vobis. In do-
loribus dormietis.

Audite me qui sequimini quod iustum
est: et queritis dominum. Attendite ad pe-
tram vnum excisi estis et ad cateruam la-
ci de qua percussus estis. Attendite ad abraam patrem
vestrum: et ad saram quam peperit vos. Quia vnum
vocavi eum: et benedixi ei. et multiplicavi eum. Quo-
solabitur dominus syon: et consolabitur omnes ruinas eius.
Et ponet desertum eius quasi delicias. et solitudi-
nem eius quasi hortum domini. Gaudium et leticia
inuenietur in ea: gratiarum actio et vox laudis.
Attendite ad me populus meus: et tribus mea me
audite. Quia lex a me exiit: et iudicium meum
in lucem populorum requiescet. Prope est iustus
meus: egressus est saluator meus et brachia
mea. populos iudicabunt. De insule expecta-
bunt: et brachium meum sustinebunt. Leuate in
celum oculos vestros et videte sub terra de-
orsum: quia celi sicut fumus liquefcent: et terra
sicut vestimentum atteretur: et habitatores
eius sicut hec interibunt. Salus autem mea
in sempiternum erit: et iusticia mea non deficiet.
Audite me qui scitis iustus: populus meus lex
mea in corde eorum. Nolite timere obprobrium
hominum. et blasphemias earum ne metuatis. Si-

cut enim vestimentum sic comedet eos vermis: et
sicut lanam sic deuorabit eos tinea. Salus autem
mea in sempiternum erit: et iusticia mea in gene-
rationes generationum. Consurge consurge: in-
duere fortitudinem brachium domini. Consurge sicut in
diebus antiquis: in generationibus seculorum. Nun-
quid non tu percussisti superbum: vulnerasti draconem
Nunquid non tu siccasti mare: aquam abyssi ve-
hemētis? Qui posuisti profundum maris viam
ut transiret liberati. Et nunc qui redempti sunt
a domino reuertentur. et venient in syon laudantes et
leticia sempiterna super capita eorum. Gaudi-
um et leticia tenebunt. fugiet dolor et gemitus.
Ego ego ipse consolabor vos. Quis tu ut ti-
meas ab homine mortali et a filio hominis: quasi fe-
num ita arefcet. et oblitus es domini factoris tui qui
tetendit celos et fundauit terram et formidasti
iugiter tota die a facie furoris eius qui te tribu-
lebat. et paruera ad pedem. Obi nunc est fu-
ror tribulantis? Cito veniet quod dies ad aperi-
endum. et non interficiet usque ad internitionem:
nec deficiet panis eius. Ego autem sum dominus de-
us tuus qui perturbo mare et intumescunt fluctus eius.
dominus exercituum nomen meum. Posui verba mea
in ore tuo: et in umbra manus mee protexi te. ut
plantes celos et fundes terram et dicas ad syon
populus meus tu. Eleuare eleuare. surge hierusalem
que bibisti de manu domini calicem ire eius
Usque ad fundum calicis soporis bibisti et
potasti usque ad feces. Non est qui sustentet
eam ex omnibus filiis quos genuit. et non est qui ap-
prehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutri-
uit. Duo sunt qui occurrerunt tibi. Quis perista-
bit super te? Hastitas et contritio et fames et
gladius. Quis consolabit te? Filii tui proiecti
sunt. dormierunt in capite omnium viarum sicut oryx
illaqueat. pleni indignatione domini. increpatione
dei tui. Idcirco audi hec paupercula. et ebria.
non a vino. hec dicit dominator tuus dominus. et de-
tuus qui pugnavit pro populo suo. Ecce tuli de manu
tua calicem soporis. fundum calicis indignationis
mee. Non adicias: ut bibas illum ultra. Et po-
nam illum in manu eorum qui te humiliauerunt et
dixerunt anime tue icuruare ut transeam. et posui
sti ut transiret corpus tuum. et quasi viam transeuntibus.

Consurge surge induere forti-
tudine tua syon. Induere vestimentis
glorie tue hierusalem ciuitas sancti. quia non
adiicies ultra ut transseat pro te incircumcisus et
immundus. Excitere de puluere. consurge. se-
de hierusalem. Solue vincula colli tui captiua fi-
lia syon. quia hec dicit dominus. Gratulor veni datus est
et sine argento redimem. Quia hec dicit dominus
deus. In egyptum descendit populus meus in principio
ut colonus esset ibi. et assur absque ulla causa
calumniatus est eum. Et nunc quod mihi est hec dicit

Dñs: **Q**m ablatus est pl's meus gratis. **D**ominatores eius inique agunt dicit dñs. et iugiter tota die nomen meū blasphemāt. **P**ropter hoc sciet pl's meus nomen meū in die illa. quia ego ipse qui loquebar ecce assum. **Q**uā pulchri sup montes pedes annunciantis et pdicantis pacem: annūciantis bonū. pdicantis salutem. dicētis. **S**yon regnabit deus tu'. **V**ox speculatorū tuorū. **L**euauerūt vocem: simul laudabunt: quia oculo ad oculuz videbunt cū puerit dñs syon. **G**audete et laudate simul deserta hierusalē: quia cōsolatus est dñs pl'm suū. redemit hierusalē. **P**arauit dñs brachium sanctū suum in oculis omnīū gentiū. et videbūt omnes fines terre salutare dei nostri. **R**ecedite recedite exite inde. pollutum noli tangere. **E**xite de medio eius. mundani qui fertis vasa dñi. **Q**uoniam non in tumultu exibitis. nec in fuga pperabitis. **P**recedet em̄ vos dñs. et pgregabit vos deus isrl'. **E**cce intelliget seruus meus. et exaltabit et eleuabit et sublimis erit valde. **S**icut obstupuerūt sup te multi. sic inglorius erit inter viros aspectus eius: et forma eius inter filios hominū. **I**ste asperget gētes multas. super ipm continebūt reges os suū. **Q**uia qd' non est narratum de eo viderūt. et qui nō audierunt contēplati sunt. **LIII**

Quis credidit auditui nro: et brachiū domi cui reuelatū est? **E**t ascendet sicut vultuz corā eo. et sicut radix de terra sument. **N**ō est species ei neq; decore. **E**t vidim' eū et nō erat aspectus: et desiderauim' eū despectū et nouissimū virozū. virū dolor et scientē infirmitatē. **E**t q̄si abscondit' vult' eius et despectus. vnde nec reputauimus eū. **V**ere languores nros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. **E**t nos reputauimus eū q̄si leprosum et pcussum a deo et humiliatum. **I**pse aut' vulnerat' est ppter iniquitates nras: attritus est ppter scelera nra. **D**isciplina pacis nostre sup eum: et liuore ei' sanati sumus. **D**ēs nos q̄si oues errauim': vnusq; i viā suāz declinauit. et posuit dñs in eo iniquitatem oim nostrū. **O**blat' est q; ipse voluit et nō aperuit os suū. **S**icut ouis ad occisionē ducef: et q̄si agnus corā tondente se obmutescet et non aperiet os suū. **D**e angustia et de iudicio solatus est. **G**enerationē eius quis enarrabit? **Q**uia abscisus est de terra viuētū. **P**ropter scelus pl'i mei pcussi eū. **E**t dabit impios p sepultura: et diuites p morte sua: eo q' iniquitatem nō fecerit: neq; dolus fuerit in ore eius et dñs voluit pterere eū i infirmitate. **S**i posuerit p peccato aiām suā videbit semen lōgeuum. et voluntas dñi in māu eius dirigetur.

Pro eo q' laborauit anima eius: videbit et saturabit. **I**n scientia sua iustificabit ipse iustus sermones meos multos: et iniquitates eoz ipse portabit. **I**deo disptiā ei plurimos et fortius diuidet spolia: p eo q' tradidit in mortē aiāz suā: et cū sceleratis reputatus est. **E**t ipse peccata multozū tulit: et pro transgressoribus rogauit. **LIII**

Iuda sterilis q' nō parit: decāra laudem et hinni q' nō pariebas: qm multi filij deserti magis q' eius que habebat virū dicit dñs. **D**ilata locū tentorij tui: et pelles tabernaculozū tuorū extēde. **R**epcas lōgos fac funiculos tuos: et clauos tuos cōsolida. **A**d dexterā em̄ et leuā penetrabis et semen tuum gētes hereditabit et ciuitates desertas inhabitabit. **N**oli timere: qz nō cōfundetis neq; erubesces. **N**ō em̄ te pudebit. qz cōfusiōis adolescētie tue obliuisceris: et ob pbrū viduitatis tue non recordaberis amplius. **Q**uia dñabit' tui q' fecit te: dñs exercituū nomen eius: et redēptor tuus sanct' isrl': de' ois terre vocabit'. **Q**uia vt mulierē derelictāz et merentē spū vocauit te dñs. et vxorē ab adolescentia abiectā. **D**ixit de' tu'. **A**d punctuz in modico dereliq' te: et in miserationib' magnis pgregabo te. **I**n momēto indignatiōis abscondi facit' meā parūpera te: in misericordia sempiterna misertus sum tui. **D**ixit redēptor tuus dñs. **S**icut in diebus noe istud mihi ē: cui iuravi ne inducerē aquas diluuij vltra sin per terrā. sic iuravi vt nō irascar tibi et nō in crepem te. **M**ōtes em̄ cōmouebunt et colles cōtremiscēt. **M**isericordia aut' mea nō recedet a te. et fedus pac' mee nō cōmouebit. **D**ixit miserator tu' dñs. **P**aupcula tēpestate puilla absq; vlla psolatōe. ecce ego sternā p ordinē lapides tuos. et sūdabo te i saphyris. **E**t ponam iaspidē ppugnacula tua: et portas tuas in lapides sculptos. et omēs terminos tuos i lapides desiderabiles. **U**niuersos filios tuos doctos a dño et multitudinē pacis filijs tuis et in iusticia fundaberis. **R**ecede procul a calumnia. qz nō timeb: et a pauore. quia nō ap' propinquabit tibi. **E**cce accola veniet. q' nō erat mecū. aduena quōdā tuus ad iugef tibi. **E**cce ego creau' fabrum sufflantē in igne purnas. et pferentē vas in opus suū. et ego creau' infectorē ad dispdēdū. **O**mne vas qd' fictū est cōtra te nō dirigef. et oēm linguā resistētē tibi. in iudicio iudicabis. **H**ec est hereditas seruoū dñi. et iusticia eozum apud me dicit dominus. **LIV**

Omnēs sitiētes venite ad aq's et q' nō habetis argentum. pperate. emite et comedite. **V**enite emite absq; argen-

to ⁊ absq; vlla cōmutatōe. vinū ⁊ lac. **Q**ua
re appenditis argentū non in panib⁹. ⁊ labo
rem vestrū non in saturitate. **A**udite audien
tes me ⁊ comedite bonū. ⁊ delectabif in cras
situdine aīna vestrā. **I**nclinate aurē vestrā
⁊ venite ad me. audite. ⁊ viuēt anima v̄sa. ⁊
feriam vobiscū pactū sempiternū. misericor
dias dauid fideles. **E**cce testē p̄lis dedi euz
ducem ac p̄ceptorē gentib⁹. **E**cce gentē quā
nesciebas vocabis ⁊ gentes q̄ non cognoue
runt te ad te current p̄pter dñm deū tuum ⁊
sanctū isrl. qz glorificauit te. **Q**uerite dominū
dū inueniri potest. inuocate eū dum p̄pe est
Relinquat impius viā suā. ⁊ vir iniqu⁹
cogitationes suas ⁊ reuertat ad dñm ⁊ mise
rebit eius. ⁊ ad deū nostrū qm̄ multus ē ad
ignoscendū. **N**on em̄ cogitationes mee cog
itationes vestrē. neq; viē vestrē viē mee dicit
dñs. **Q**uia sicut exaltant celi a terra. sic exal
tate sunt viē mee a v̄is vestrīs. ⁊ cogitatōes
mee a cogitationibus vestrīs. **E**t quomō de
scendit imber ⁊ nix de celo ⁊ illuc yltra nō re
uertit. sed inebriat terrā ⁊ infundit eaz ⁊ ger
minare eā facit ⁊ dat semen serenti. ⁊ panem
comdenti. sic erit ybum meū quod egrediet̄
de ore meo. **N**on reuertet ad me vacu⁹ sed
faciet quecunq; volui ⁊ p̄sperabit in his ad
que misi illud. **Q**uia in leticia egrediemini ⁊
in pace deducemini. **M**ontes ⁊ colles cāta
bunt corā vobis laudē. ⁊ omia ligna regiōis
plaudent manu. **P**ro saluncula ascēdet abie
es. ⁊ pro vrtica crescet myrtus. **E**t erit dñs
nominatus in signum eternū qd̄ nō auferet̄.

Ec dicit dñs. **C**ustodite iudi/ **LVI**
cium ⁊ facite iusticiā. qz iuxta ē salus
mea vt veniat. ⁊ iusticia mea vt reue
letur. **B**eat⁹ vir q̄ facit hoc: ⁊ filius hoīs q̄
apprehēdet istud. **C**ustoditēs sabbatū ne pol
luat illud: custodiens manus suas. ne faciat
omne malū. **E**t non dicat fili⁹ aduene qui ad
heret dño dicēs. **S**epatōne diuidet me dñs
a p̄lo suo. **E**t nō dicat eunuchus. ecce ego li
gnū aridū. **Q**z hec dicit dñs eunuchis. **Q**ui
custodierit sabbata mea ⁊ elegerint q̄ ego vo
lui ⁊ tenuerint fedus meū. dabo eis in manu
mea ⁊ in muris meis locū. ⁊ nomen meli⁹ a fi
lijs ⁊ filiabus. **N**omē sempiternū dabo eis:
qd̄ nō p̄bit. **E**t filios aduene q̄ adherēt dño
vt colant eū ⁊ diligāt nomen eius vt sint ei in
suos. omnē custodiētē sabbatū ne polluat
illud. ⁊ tenentē fedus meū. adducā eos in mō/
tem sanctū meū. ⁊ lertificabo eos in domo ora
tionis mee. **H**olocauista eorū ⁊ victime eorū
placebunt mihi sup altari meo. qz dom⁹ mea
dom⁹ orationis vocabif cūctis populis. ait
dñs deus q̄ gregat dispersos isrl. **A**dhuc con

gregabo ad eū cō gregatos eius. **O**mnēs be
stie agri venite ad deuorandū. vniūse bestie
saltus. **S**peculatores eius ceci omēs: nescie
runt vniūsi. canes muti nō valentes latrare.
vidētes vana. dormiētes ⁊ amātes somnia.
⁊ canes impudētissimi nescierunt saturitatez
Nō pastores ignoraerūt intelligētā. **O**m
nes in viā suā declinauerūt. vniūsq; ad aua
riciā suā a summo vsq; ad nouissimū. **V**eni
te sumamus vinūz: ⁊ implemur ebrietate: ⁊
erit sicut hodie sic ⁊ cras: ⁊ multo amplius.

Iustus perit ⁊ nō est q̄ recogit. **LVII**
tet in corde suo: et viri misericordie
colligunt: quia nō est q̄ intelligat. **A**
facie em̄ malitie collectus est iustus. **V**eniet
pax: relescet in cubili suo: q̄ ambulauit in di
rectōne sua. **V**os autē accedite huc filij augu
raticis: semen adulteri ⁊ fornicarie. **S**uper
quē lusistis. **S**up quez dilatastis os: ⁊ eieci
stis linguā. **N**unq̄d nō vos filij scelesti: semē
mendax. **Q**ui cōsolamini in dñs subter omē
lignū fr̄dosum immolātes paruulos in tor
rentibus: subter eminētes petras. **I**n ptibus
torrentis pars tua: hec est fors tua. **E**t ipsis
effudisti libamē. obtulisti sacrificiū. **N**ūquid
sup his nō indignabor: **S**up montē excellū
⁊ sublimē posuisti cubile tuū: ⁊ illuc ascēdi
sti vt immolares hostias. **E**t post ostiū et re
tro postem posuisti memoriale tuū. qz iuxta
me discooperuisti ⁊ suscepisti adulterū. **D**i
latasti cubile tuū: ⁊ p̄pegisti cum eis fedus.
Dilexisti stratū eorū manu apta ⁊ ornasti te
regio vnguento: ⁊ mltiplicasti pigmēta tua.
Misisti legatos tuos p̄cul: ⁊ hūiliata es vs
q; ad inferos. **I**n multitudie viē tue labora
sti: nec dixisti quietescā. **V**itā manus tue inue
nisti. **P**ropterea nō rogasti: pro quo sollici
ta timuisti: qz mentita es ⁊ mei nō es recorda
ta: neq; cogitasti in corde tuo. quia ego tacēs
⁊ q̄si non vidēs ⁊ mei obluta es. **E**go annun
ciabo iusticiā tuā: ⁊ opa tua non p̄derūt tibi.
Cū clamaueris liberent te cōgregati tui. **E**t
oēs eos afferet ventus: tollet aura. **Q**ui autē
fiduciam habet mei hereditabit terrā: ⁊ pos
sidebit montem sanctum meum: ⁊ dicā. **Q**uā
facite. p̄bete iter: declinate de semita: afferte
offendicula de via populi mei. **Q**uia hec di
cit dñs excelsus ⁊ sublimis habitās eternita
tem: ⁊ sanctū nomen eius in excelso ⁊ in sancto
habitās: ⁊ cū contrito ⁊ humili spū: vt viuif
ficet spiritum humilium: ⁊ viuifcet cor con
tritorum. **N**on enim in sempiternum litiga
bo neq; vsq; ad finem irascar. quia spiritus a
facie mea egrediet̄. ⁊ flat⁹ ego faciā. **P**rop̄ i
iqtatē auaricie ei⁹ irat⁹ sū: ⁊ p̄cussi eū. **A**bscō
di a te faciē meaz ⁊ indignatus sum. **E**t abiit

vagus in via cordis sui. Vias eius vidi et sa-
naui eum: et reduxi eum et reddidi consolatio-
nes ipsi et lugentibus eius. Creavi fructum labio-
rum pacem. pacem ei qui longe est: et qui prope dixit
dominus et sanaui eum. Impius autem quasi mare fer-
uens quod quiescere non potest: et redundat
fluctus eius in conculcationem et lutum. Non
est pax impijs dicit dominus deus. LVIII

Quama ne cesses: quasi tuba exalta
vocem tuam: et annuncia populo meo sceler-
a eorum: et domui iacob peccata eorum.
De etiam de die in diem querunt: et scire vias
meas volunt: quasi gens que iustitiam fecerit
et que iudicium dei sui non dereliquerit. Ro-
gant me iudicia iusticie: et appropinquare deo
volunt. Quare ieiunauimus et non asperisti:
humiliauimus animas nostras et nescisti? Ecce
in die ieiunij vestri inueni voluntas vestra
et omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad-
lites et ad contentiones ieiunatis: et percutitis
pugno impie. Nolite ieiunare sicut vsque ad
hanc diem vt audiat in excelsis clamor vest-
r. Numquid tale est ieiunium quod elegi pro die afflige-
re hominem animam suam? Numquid cotor-
quere quasi circuli caput suum. et sacco et cinere sternere?
Numquid istud vocab ieiunium: et dies accepta-
bilem domio? Nonne hoc est magis ieiunium
quod elegi: Dissolve colligatos impietatis
solue fasciculos depmentes. Dimitte eos qui
profracti sunt liberos: et omne onus dirumpe.
Frage esurienti panem tuum: et egenos vagosque
induc in domum tuam. Cum videris nudum
operi eum: et carnem tuam ne despereris. Tunc erit
pet quasi mane lumem tuum: et sanitas tua cicut
orief. Et anteibit faciem tuam iustitia tua: et
gloria domi colliget te. Tunc inuocabis et dominus
exaudiet: clamabis: et dicet ecce assum. quia
misericosus sum dominus deus tuus. Si ab-
stuleris de medio tui catenam et desieris exten-
dere digitum: et loqui quod non potest. Cum effude-
ris esurienti animam tuam. et animam afflictam re-
pleueris. orietur in tenebris lux tua. et tenebre
tue erunt sicut meridies. Et requiem tibi dabit
dominus deus tuus spiritus. et implebit splendoribus ani-
mam tuam. et ossa tua liberabit. Et eris quasi hor-
tus irriguus et sicut fons aquarum cuius non de-
ficient aque. Et edificabunt in te deserta secu-
lorum fundamenta generationis et generationis
suscitabit. Et vocaberis edificator sepium. auer-
tens semitas in quietem. Si auerteris a sabba-
to pedem tuum facere voluntatem tuam in die san-
cto meo: et vocaueris sabbatum delicatum et san-
ctum domini gloriosum. et glorificaueris eum dum
non facis vias tuas. et non inueni voluntas tua
vt loquaris pro me: tunc delectaberis super
domino. et sustollam te super altitudines terre. et ci-

babo te hereditate iacob patris tui. Os enim
domini locutum est.

LIX

Ecce non est abbreviata manus domini vt
saluare nequeat. neque aggravata est
auris eius vt non exaudiat: sed iniqui-
tates vestre diuiserunt inter vos et deum vestrum
et peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis
ne exaudiret. Quoniam enim vestre pollute sunt
sanguine. et digiti vestri iniquitate. Labia vestra
locuta sunt mendacium: et lingua vestra iniqui-
tatem fatur. Non est qui muocet iustitiam. neque
qui iudicet vere. sed confidunt in nichili. et loquuntur
vanitates. Conceperunt laborem et pepererunt
iniquitatem. Quia aspidum ruperunt: et telas aran-
nee texerunt. Qui comederit de ouis eorum
morietur: et quod confotum est erupet in regulum. Te-
le eorum non erunt in vestimentum: neque operien-
tur opibus suis. Opera eorum opera inutilia. et
opus iniquitatis in manibus eorum. Pedes eo-
rum ad malum currunt. et festinant vt effundant sa-
guinem innocentem. Cogitationes eorum cogita-
tiones inutiles. Castitas et peritio in visceribus
eorum. Viam pacis nescierunt. et non est iu-
dicium in gressibus eorum. Semite eorum incurua-
te sunt eis. hominis qui calcet in eis ignorat pacem.
Propter hoc elongatum est iudicium a nobis: et non
apprehendet nos iusticia. Expectauimus lucem
et ecce tenebre. Splendorem: et in tenebris ambulauimus.
Palpauimus sicut ceci parietem. et quasi absque oculis atrectauimus. Impegimus
meridie quasi in tenebris. in caliginosis quasi mor-
tui Rugiemus quasi vniuersi omnes. et quasi columbe
meditates gememus. Expectauimus iudicium
et non est. salutem et elongata est a nobis. Multipli-
cate sunt enim iniquitates nostre coram te. et pecca-
ta nostra responderunt nobis. Quia scelera nostra
nobiscum: et iniquitates nostras cognouimus. pecca-
re et metire contra dominum. et auersi sumus neire-
m post tergum dei nostri vt loqueremur calum-
niam et transgressionem. Concepimus et locuti su-
mus de corde proba mendacium: et uersum est re-
trosum iudicium. et iusticia longe stetit. Quia cor-
ruit in platea veritas. et equitas non potuit igre-
di. Et facta est veritas in obliuioe. et qui recessit
in malo. prodeperat. Et vidit dominus. et malum
apparuit in oculis eius: quia non est iudicium. Et vi-
dit deus quia non est vir: et apoziat est quia non
est qui occurrat. Et saluauit sibi brachium suum
et iustitia eius ipsa confirmauit eum. Indutus est
iusticia vt lorica. et galea salutis in capite eius.
Indutus est vestimentis vltionis et optus est
quasi pallio celi: sicut ad vindictam quasi ad retru-
butonem indignationis hostibus suis et vicissitu-
dinem inimicis suis. Infulis vicem reddet. Et
timebunt qui ab occidete. nomen domini: et qui ab ortu
solis gloriam eius. Cum venerit quasi fluuius violentus

Esaias

quē spūs dñi cogit: et venerit syon redēptor
et eis q̄ redeit ab iniquitate in iacob dicit dñs.
Hoc fed^m meū cū eis dicit dñs. Spūs me^s q̄ ē
in te et vba mea que posui in ore tuo non rece-
dent de ore tuo: et de ore seminis tui dicit dñs
amodo et vsq; in sempiternū. LX

Surge illuminare hierlm qz venit lu-
men tuuz et gloria dñi sup te orta est.
Quia ecce tenebre operiet terrā: et ca-
ligo p̄los. sup te aut̄ oriet dñs: et glia eius in
te videbit̄. Et ambulabunt gentes in lumine
tuo: et reges in splendore ortus tui. Quia in
circūitu oculos tuos et vide oēs isti q̄ grega-
ti sunt. venerūt tibi. Filij tui de longe veniēt
et filie tue de latere surgēt. Tunc videb̄ et af-
flues et mirabit̄ et dilatabit̄ cor tuū qñ cōuer-
sa fuerit ad te mltitudo mari: fortitudo gētū
venerit tibi. Inundatio cameloz operiet te.
Dromedarij madian et effa. Qēs de saba veni-
ent aurū et thus deferētes: et laudē dño annū-
ciātes. Omne pecus cedar q̄ gregabit̄ tibi ar-
etes nabaioth ministrabūt tibi. Offerent su-
per placabili altari meo: et domū maiestatis
mee glorificabo. Qui sunt isti q̄ vt nubes vo-
lant et q̄si colūbe ad fenestras suas. Q̄e em̄
insule expectāt et naues maris in p̄ncipio: vt
adducā filios tuos de lōge. Argentū eozuz et
aurū eozū cuz eis nomini dñi dei tui et sancto
isrl: qz glorificauit te. Et edificabūt filij pere-
grinozū muros tuos: et reges eozū ministrabūt
tibi. In indignatōe em̄ mea percussit te: et in re-
conciliatōe mea mistus sum tui. Et aperien-
tur porte tue iugit̄: die ac nocte nō clauden-
t̄ vt auferat a te fortitudo gentiū. et reges eozū
adducant. Gens em̄ et regnū qd̄ nō fuerit ti-
bi p̄bit: et gentes solitudine vastabūt. Glia
hibani ad te veniet: abies et buxus et pinus sil-
ad ornandū locū sanctificatōis mee: et locum
pedū meozū glorificabo. Et veniēt ad te cur-
ui filij eozū q̄ humiliauerūt te. et adorabūt ve-
stigia pedū tuozū oēs q̄ detrahebant tibi: et
vocabunt te ciuitatem dñi syon sancti israel.
Pro eo qz fuisti derelicta et odio habita: et n̄
erat q̄ p̄ te transiret: ponā te in supbiā seculo-
rum gaudiū in generatōz et generatōz. Et su-
ges lac gentiuz et mamilla regum lactaberis.
Et scies qz ego dñs saluans te: et redemptor
tuus fortis iacob. Pro ere afferā aurū: et pro
ferro afferā argentū. et p̄ lignis es et p̄ lapidib^{us}
ferrū. Et ponā visitatōz tuā pacē et p̄po-
sitos tuos iusticiā. Nō audiet̄ vltra iniquitas
in terra tua vastitas et p̄tritio in terminis tuis:
et occupabit salus muros tuos: et portas tu-
as laudatio. Nō erit tibi amplius sol ad lucē
dum p̄ diē: nec splendor lune illuminabit te:
sed erit tibi dñs in lucē sempiternā. et de^s tu^s

in gloriā tuā. Nō occidet vltra sol tu^s et luna
tua nō minuet. qz dñs erit tibi in lucē sempi-
ternā et cōplebunt dies luctus tui. Popul^{us}
autem tuus oēs iusti in p̄petuū hereditabūt
terrā: germen plantationis mee: opus man^{us}
mee ad glorificandū. Binimus erit in mille
et paruulus in gentem fortissimā. Ego domi-
nus: in tpe eius subito faciam istud. LXI

Spiritus dñi super me: eo qz vnixerit
me. Ad annunciādū māfuetis misit
me vt mederer cōtritis corde. et p̄di-
carem captiuis indulgētā et clausis aptionē
vt p̄dicarem annū placabilē dño et diē vltio-
nis deo nostro: vt cōsolarer omēs lugentes:
vt ponerē p̄solationez lugētibus syon: et da-
rem eis coronā p̄ cinere. oleū gaudiū p̄ luctu
palliu^z laudis p̄ spū meroris. Et vocabunt̄
in eas fortes iusticie: plātatio dñi ad glorificā-
dum. Et edificabūt deserta a seculo et ruinas
antiquas erigent: et instaurabūt ciuitates de-
sertas et dissipatas in generatōz et generatōez
Et stabūt alieni et pascunt pecora v̄ra. et filij
p̄grinozū agricole et vinitores vestri erunt.
Vos aut̄ sacerdotes dñi vocabimini ministri
dei nostri dice^t vobis. Fortitudinē gentiuz
comedetis: et in glā eozū supbictis. Pro con-
fusione v̄ra duplici et rubore: laudabūt p̄tem
eozū. Propter hoc in terra sua duplicia possi-
debūt: leticia sempiterna erit eis. Quia ego
dñs diligēs iudiciū: et odio habens rapinā
in holocaustū. Et dabo opus eozū in verita-
te: et fedus p̄petuū feriam eis. Et sciet in gē-
tibus semen eozū et germen eozū in medio po-
pulozū. Omēs qui viderit eos cognoscēt il-
los: qz isti sunt semen cui bñdixit dñs. Gau-
dens gaudebo in dño: et exultabit aima mea
in deo meo. Quia induit me vestimentis sa-
lutis: et indumēto iusticie circūdedit me: qua-
si sponsam decoratum corona: et quasi spon-
sam ornataz monilibus suis. Sicut em̄ terra
profert germen suum: et sicut hortus semen
suū germinat. sic dñs deus germinabit iusti-
ciam et laudem coram vniūsis gentib^{us}. LXII

Propter syon non tacebo: et p̄p̄ hie-
rusalem non descam: donec egredia^t
vt splendor iustus ei^s: et saluator ei^s
vt lampas accendat. Et videbunt gentes iu-
stum tuū. et cuncti reges inclituz tuum. Et vo-
cabitur tibi nomē nouū quod os domini nomi-
nauit. Et eris corona glē in manu domini. et
diadema regni in manu dei tui. Nō vocabe-
ris vltra derelicta: et terra tua nō vocabit̄ am-
plius desolata. Sed vocaberis volūtas mea
in ea. et terra tua inhabitata. Quia cōplacuit
dño in te et terra tua inhabitabit̄. Habitabit
em̄ iuuenis cū v̄gine. et habitabunt in te filij

tul. Et gaudebit sp̄sus sup sponsam. ⁊ gau/
debit sup te de⁹ tuus. Sup muros tuos hie/
rusalem p̄stitui custodes. tota die ⁊ tota no/
cte in p̄petuū nō tacebunt. Qui reminiscem̄
dñi. ne taceatis et ne detis silentiū ei: donec
stabilit ⁊ donec ponat hierlm laudez in fra/
surauit dñs in dextera sua. ⁊ in brachio for/
titudinis sue. Si dederō triticū tuū vltra ci/
bum inimicis tuis. ⁊ si biberint filij alieni vi/
num tuū in q̄ laborasti. Quia q̄ p̄gregabūt il/
lud comedēt ⁊ laudabūt dñm. ⁊ q̄ cōportāt
illud bibent in atrijs sanctis meis. Transite
trāsīte p̄ portas. p̄parate viā p̄lo. Planum
facite iter. ⁊ eligite lapides. ⁊ eleuate signum
ad p̄los. Ecce dñs auditus fecit in extremis
terre. dicite filie syon. Ecce saluator tuus ve/
nit. ecce merces ei⁹ cū eo ⁊ opus eius coraz il/
lo. ⁊ vocabūt eos p̄ls sanct⁹. redēpti a dom̄
no. Tu autem vocaberis quesita ciuitas. et
non derelicta. LXIII

Quis est iste qui venit de edom tincti
vestibus de bosra: Iste formosus in
stola sua gradiēs in multitudine for/
titudinis sue. Ego q̄ loquor iusticiā ⁊ p̄puē/
tor sum ad saluādū. Quare ḡ rubrū est indu/
mentū tuū: ⁊ vestimēta tua sicut calcantium
in torculari: Torcular calcaui solus: ⁊ de ge/
tibus nō est vir mecū. Calcaui eos in furore
meo. ⁊ cōculcaui eos in ira mea. Et aspersus
est sanguis eorū sup vestimēta mea: ⁊ oia in/
dumēta mea inquinauī. Dies em̄ vltōnis in
corde meo. ann⁹ retributōis mee venit. Cir/
cūsp̄xi ⁊ nō erat auxiliator. q̄sini ⁊ nō fuit q̄
adiuuaret. Et saluauit mihi brachium meū.
⁊ indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et
p̄culcaui p̄los in furore meo. ⁊ iebriaui eos
in indignatione mea. ⁊ detraxi in terrā vtutē
eorū. Miserationū dñi recordabor. laudem
dñi sup omnibus q̄ reddidit nob dñs: ⁊ super
multitudinem bonorū domui isrel que largi/
tus est eis fm̄ indulgentiam suam: ⁊ fm̄ mul/
titudinem misericordiarum suarum. Et dixit
Verūtamēn p̄lus meus est. filij non negātes
Et factus est eis saluator in omni tribulatio/
ne eorū. Non est tribulatus: ⁊ angelus faciei
eius saluauit eos. In dilectione sua ⁊ indul/
gentia sua ip̄e redemit eos: ⁊ portauit eos et
eleuauit eos cunctis dieb⁹ seculi. Ipi autē ad
iracundiā puocauerūt: ⁊ afflixerūt sp̄m san/
cti ei⁹. Et recordat⁹ est dñs sc̄culi: moy/
si ⁊ populi sui. Ubi est qui eduxit eos de ma/
ri cū pastoribus gregis sui: Ubi est q̄ posuit
i medio eius sp̄m sancti sui: Qui eduxit ad
dexterā moysen brachio maiestatis sue: q̄ sci/
dit a quas añ eos: vt faceret sibi nōmen sem/
piternū. Qui eduxit eos p̄ abyssos q̄si equū

in deserto nō impingēt: q̄si aial in cāpo. De/
scendēs sp̄s dñi ductor eius fuit. Sic addu/
xisti p̄lm tuū. vt faceres tibi nomen glie. At/
tende de celo: ⁊ vide de habitaculo sc̄to tuo:
⁊ glie tue. Ubi est zelus tuus et fortitudo tua
multitudo viscerū tuorū ⁊ miserationū tuarū
Sup me p̄tinuerūt se. Tu em̄ pat n̄r. ⁊ abraā
nesciuit nos: ⁊ isrl̄ ignorauit nos. Tu dñe p̄
noster: redemptor n̄r: a seculo nomen tuum.
Quare errare nos fecisti dñe de vjs tuis: in/
durasti cor nostrū ne timerem⁹ te: Conuertere/
re p̄per seruos tuos tribus hereditatis tue.
Quasi nihilū possederūt p̄lm sanctum tuū ⁊
hostes nostri: p̄culcauerūt sanctificatōz tuā.
Facti sum⁹ q̄si in p̄ncipio cū nō dñareris n̄ri
neq; inuocaref nomē tuū sup nos. LXIII

Utinam dirūperes celos ⁊ descende/
res. A facie tua montes defluerēt: sicut
erustio ignis tabescerēt: aq̄ arde/
rent igni. vt notū fieret nomē tuū inimicis tuis
a facie tua gentes turbarent. Cū feceris mi/
rabilia nō sustinebim⁹. Descendisti: ⁊ a facie
tua mōtes defluerūt. A seculo nō audierūt
neq; auribus p̄ceperūt. Ocul⁹ nō vidit deus
absq; te: q̄ p̄parasti expectantib⁹ te. Occurri/
sti letanti ⁊ facienti iusticiā: in vjs tuis reco/
dabunt tui. Ecce tu irat⁹ es ⁊ peccauim⁹: in
ipsis fuimus semper et saluabimur. Et facti
sumus vt immundi omnes nos: ⁊ q̄si p̄anus
mēstruate vniūse iusticien̄re. Et cecidimus
quasi foliū vniūsi: ⁊ iniquitates n̄re quasi ven/
tus abstulerūt nos. Nō est q̄ inuocet nomen
tuū q̄ p̄surgat ⁊ teneat te. Abscōdisti faciem
tuā a nob: ⁊ allisisti nos i manu iniquitatis n̄re
Et nunc dñe pater n̄r es tu. nos p̄o lutum: et
fictor n̄r tu: ⁊ opa manū tuarū oēs nos. Ne
irascaris dñe satis: ⁊ ne vltra memineri iniqui/
tatis n̄re. Ecce respice p̄ls tuus omnes nos.
Ciuitas sancti tui facta est des̄ta: syon des̄ta/
facta est. hierlm̄ desolata. dom⁹ sanctifica/
tionis n̄re ⁊ glie nostre. vbi laudauerūt te pa/
tres n̄ri: facta est in erustionē ignis: ⁊ oia de/
siderabilia n̄ra versa sunt in ruinas. Nunq̄d
super his continebis te domine: tacebis ⁊ af/
fliges nos vehementer. LXV

Quesierūt me q̄ añ non interrogabāt
Quinuerūt q̄mō q̄s̄erūt me. Dixi. Ec/
ce ego: ecce ego ad gentes que nescie/
bat me: ⁊ que non inuocabat nomen meum.
Expandi manus meas tota die ad populū
incredulum q̄ graditur in via non bona post
cogitationes suas. Popul⁹ q̄ ad iracundiaz
puocat me añ facie meā sp̄: q̄ immolat i ho/
tis ⁊ sacrificat sup lateres. q̄ habitant i sepul/
cris ⁊ i delubris idolorū dormiūt. qui come/
dunt carnē suillā: ⁊ ius p̄phanū i vasis eorū
q̄ dicūt recede a me non appropinques mihi.

qz immūdus es. Isti sum? erūt infurore meo ignis ardens tota die. Ecce scriptū est coraz me. Nō tacebo: sed reddā & retribuaz in sinu eozū iniquitates vras: & iniquitates patruz vestrozū sicut dicit dñs. q̄ sacrificauerūt sup montes: & sup colles exprobrauerūt mihi. & temeriar opus eozū p̄mū in sinu eozū. Hec dicit dominus. Quō si inueniat granū i botro. & dicatur ne dissipet illud quibū dicitio est: sic faciam ppter suos meos vt nō disperdā totuz Et educā de iacob semen: & de iuda possident montes meos. Et hereditabunt eam electi mei & serui mei habitabūt ibi. Et erūt campe stria in caulas gregū: & vall'achoz i cubile armentozū p̄lo meo. qui requisierunt me. Et vos qui dereliquistis dñm. q̄ obliuistiis mōtem sanctū meū. q̄ ponitis fortune mensam: & libatis sup eam. numerabo vos in gladio. et omēs in cede corruetis. p̄ eo q̄ vocaui & non respōdistis. locutus sum & nō audistis. & faciebatis malū in oculis meis. & q̄ nolui elegistis. Prop̄ hoc hec dicit dñs deus. Ecce serui mei comedent. & vos esurietis. Ecce serui mei bibent & vos sitietis. Ecce serui mei letabunt. & vos p̄fundemī. Ecce serui mei laudabūt p̄ exultatōe cordis. & vos clamabitis p̄ dolore cordis. & p̄ p̄ritōe spūs ululabitis. & dimittetis nomē v̄m in iuramentū electi meis. Et interficiet te dñs deus. & suos suos vocabit noīe alio. In quo q̄ bñdictus est sup terram bñdices in deo. amen. Et q̄ iurat in terra. iurabit in deo. amen. Quia obliuioni tradite sunt angustie p̄ores. & qz abscondite sunt ab ocul' n̄ris. Ecce em̄ ego creo celos nouos et terrā nouā: & nō erūt in memoria p̄ora: & non ascēdent sup cor. sed gaudebitis & exultabitis vsqz in sempiternū in his q̄ ego creo. Quia ecce ego creo hierlm̄ exultationē & populū eius gaudiū & exultabo in hierlm̄ & gaudebo i populo meo. & nō audiet in ea vlt'ra vox flet' & vox clamoris. Non erit ibi amplius infans dierū. & senex q̄ nō impleat dies suos. quāiam puer centū annozū moriet. & peccator centuz annozū maledictus erit. Et edificabunt domos & habitabūt. & plātabūt vineas & comedent fructus earuz. Non edificabūt. & alius habitabit. nō plantabūt & alius comedet. Secundū em̄ dies ligni: erūt dies populi mei. & opa manū eozū inueterabūt. Electi mei nō laborabūt frustra. neqz generabūt in p̄turbatione qz semē bñdictozū dñi est. & nepotes eorum cū eis. Erūtqz añqz clamēt ego exaudiaz adhuc illis loquentib' ego audiam. Lupus & agnus pascēt sicut leo & bos comidēt paleas. et spenti puluis panis eius. Non nocēbunt neqz occident in omi mōte sancto meo. dicit dominus.

Hec dicit dñs. Celus sedes mea. terra aut scabellū pedū meoz. Que est ista domus quā edificabitis mihi & quis iste locus requietionis mee? Oia hec manus mea fecit & facta sunt vniūsa ista dicit domi? Ad quē aut respiciā nisi ad paupculum & cōtritum spū & tremētem f̄mōnes meos. Qui immolat bouē. quasi q̄ utterficiat viruz. Qui mactat pecus. quasi qui excerebret canem. Qui offert oblatōz quasi q̄ sanguinē suillum offerat. Qui recodat thuris. quasi qui bñdicat idolo. Hec omia elegerunt in v̄s suis. & in abominationibus suis āima eozum deletata est. Unde & ego eligam illusiones eozū & q̄ timebant adducam eis. qz vocaui et non erat q̄ responderet locutus. sum & nō audierunt. Fecerūtqz maluz in oculis meis. & que nolui elegerunt. Audite verbum domi q̄ tremitis ad verbuz ei'. Dixerunt fratres vestri odientes vos & abijcētes propter nomen meū. Glorificet dñs & videbim' in leticia vestra. ipsi aut p̄fundent. Vox populi de ciuitate: vox de templo. vox dñi red dentis retributionem inimicis suis. Ante qz parturiret: pepit ante qz veniret partus ei' peperit masculum. Quis audiuit vnqz tale. & quis vidit huic simile? Nunqd̄ p̄turiet terra in die vna. aut pariet genus simul. qz parturiuit & peperit syon filios suos: Nunqd̄ ego qui alios parere facio. ipse non parit dicit dominus? Si ego q̄ generationez ceteris tribuo sterilis ero ait dñs deus tuus. Et amini cum hierusalem & exultate in ea omēs q̄ diligitis eaz. Gaude te cū ea gaudio vniuersi qui lugetis sup eam vt sugatis & repleamī ab vberē cōsolationis eius. vt mulgeatis & delitiis affluatis ab omnimoda glā eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo sup eā quasi fluiū pacis: & q̄si torrentē inundantē glām gentiū quaz sicut. Ad vbera portabimī. & sup genua blandientur vob. Quō si cui mal' blandiat. ita ego cōsolabor vos. & in hierlm̄ cōsolabimī. Videbitis: et gaudebit cor vestrū. & ossa vestra quasi herba germinabūt: & cognosce't manus domini suis eius: & indignabitur inimicis suis. Quia ecce dñs in igne veniet. & quasi turbo q̄driga ei'. reddere in indignatiōe furore suū & increpatōz suā in flāma ignis. Quia i igne dñs dijudicabit: & in gladio suo ad oēm carnem: & multiplicabunt interfecti a dño. Qui sanctificabant & mūdōs se putabāt in hortis post ianuā intrinsec': q̄ comedebāt carnē suillam & abomiatoz & murē: sicut p̄sumēt dicit dñs. Ego aut opa eoz & cogitatōes eoz venio vt cōgregem euz omibus gentibus: & linguis vt venient & videbunt gloriā meaz. Et ponant

Prologus

in eis signū: et mittā ex eis q̄ saluati fuerit ad gentes in mare: in africā in lydiam tenentes sagittā in italiā. et greciā ad insulas longe: ad eos q̄ nō audierūt de me et non viderūt gl̄iaz meam. Et annūciabūt gl̄iam meā gentibus et adducent oēs fratres v̄ros de cūctis gētib⁹ donū dñi in equis et in q̄drigis et in lecticis et in mulis et in carrucis. ad montem sanctuz meū hierl̄m dicit dñs. quō si inferāt filij israhel munus in vase mūdo in domū dñi. Et assuam ex eis in sacerdotes et leuitas dicit dñs qz sicut celi noui et terra noua q̄ ego facio sta re coram me dicit dñs deus. sic stabit semen vestrū et nomē vestrū. Et erit mēsis ex mēse: et sabbatū ex sabbato. Veniet omis caro: vt adoret coram facie mea dicit dñs. Et egredi enī et videbūt cadauera viroz q̄ p̄uarcati sūt in me. Verinis eoz nō moriet. et ignis eoz nō extinguet. et erūt vsqz ad satietatez visionis omni carni

Explicit Esaias. Incipit p̄fatio in hieremiam p̄phetam.

Hec interpretatio hieronymi ē. Si quid in ea nouerit s̄m hebreos codices explore. Alia est septuaginta interpretum ecclesijs vsitata. Que quibus nonnulla aliter habeat q̄ i hebreis codicibus inueniūt. Tamē vtraqz id ē s̄m septuaginta. et s̄m hebreā aplica autoritate firmata est: non errore neqz reprehensione superiori: sed certo cōsilio septuaginta nonnulli alit̄ dixisse vel contexuisse intelligūt. Quod ideo p̄monemus ne quisqz alteram ex altera velit emendare. Et singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Hieremias p̄pheta cui hic prologus scribit s̄mone q̄dem apud hebreos esaiē et osee et q̄busdā alijs p̄phetis videt̄ esse rustici et s̄sensib⁹ par est: q̄pe q̄ eodez spū p̄phetauerit. Porro simplicitas eloquiū de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotides q̄ est vsqz hodie vicul⁹ trib⁹ ab hierosolymis distās milib⁹ sacerdos ex sacerdotib⁹: et in m̄ris vtero sanctificat⁹ v̄ginitate sua euāgelicū virū xp̄i ecclie dedicās. Hic vaticinare exorsus ē puer: et captiuitatē v̄b atqz iudee nō solū spū: sed et ocul⁹ carnis ituitus est. Jam decem trib⁹ israhel assyrj in medos trāstulerāt. iā terras eaz coloni gentiū possi-

debāt. An in iuda t̄m et in beniamin p̄pheta uit: etc iuitat̄ sue ruinas q̄druplici plāxit al phabeto: qd nos mēsure metri vsibusqz red didim⁹. Preterea ordinē visionū q̄ apd grecos et latinos oīno cōsulus est: ad p̄stinā fidē correxim⁹. Librū aut̄ baruch notarij ei⁹ qui apd hebreos nec legif̄ nec habet̄ p̄missim⁹. p̄ his oib⁹ maledicta ab emul⁹ p̄stolātes: q̄b me necesse est p̄ singula opuscula respōdere. Et h̄ patior: qz vos cogitis. Ceterū ad cōpē dium mali recti⁹ fuerat modū furorū eoz silētio meo ponē: qz q̄tidie noui aliq̄d scriptitātē inuidozū infantiam prouocare.

Item alius prologus in eundem.

Ioachim fili⁹ iosie: cui⁹ tertio decimo anno p̄pheta orsus est hieremias sub q̄ et Olda mulier p̄phetauit ipse est qui alio noīe appellat̄ eliachim. et regnit sup tribū iuda et hierl̄m annis vndeci. Cui successit iregnū fili⁹ ioachim cognomēto iechonias q̄ tertio mense regni eius die decima capt⁹ a ducibus nabuchodonosor duct⁹ est in babilonem et in loco eius p̄stitutus est sedechias fili⁹ iosie patruus ei⁹: cui⁹ anno vndecio hierusalē capta atqz subūsa est. Nemo igit̄ putet eundē in daniel p̄ncipio ioachim q̄ i ezechielis exordio ioachim scribit̄. Iste extremam syllabā chim habet ille chin: et ob hāc causā in euāgelio s̄m mattheū vna videt̄ deesse generatio. qz secūda tesseredecas i ioachim desinit filio iosie. et tertia incipit a iochin filio ioachim. Ad ignorans porphyri⁹ calūniā instruit ecclie suam ostendēs imperitiā dū euāgelistam mattheū arguere nititur falsitatis. Quodqz traditū scribit̄ ioachim mōstrat nō aduersariozū fortitudinis fuisse victoriā. sed domini voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Hieremias anathotides. qui est viculus tribus a hierosolymis distās milib⁹. apud ta phnas in egypto a p̄lo lapidibus obrutus occubuit. Jacet h̄o in eo loco sepult⁹ quod dudū pharao rex habitauerat. Et qm̄ postulatōe sua defugat̄ ab eodē loco serpentibus egyptios a tactu aspidum facit esse securos maḡ eū ibi religione egyptij venerantur.

Explicit argumentum. Incipit hieremias p̄pheta. Caplm I